

PEOPLE'S VOICE
The Lithuanian Twice-weekly Newspaper in Canada. Published by the Lith. Press Association, P. O. Station C, Box 1013, Toronto 3, Ont., Canada.

LIAUDIES BALSAS

Kanados Lietuvių Darbo Žmonių Laikraštis

Visų Šalių Darbininkai, Vienytis ir Kovoti
Niekas Nepalaimės, Tik Retai Pasitaiko
Išlaismės Visą Pasaulį!

Nr. 304

ANTRADIENIS, VASARIO (FEBRUARY) 14, 1939, TORONTO, ONTARIO

M E T A I V I I I

NEGRINAS RAGINA VISUS VIENYTIS IR KOVOT

Dvi Lojalistų Divizijos Dar Kovoja Katalonijos Kalnuose; Fašistai Apsaudo Madridą

PERPIGNAN, Francija, Vasario 13. — Ispanijos ministeris pirmininkas Negrin vakar turėjo ministerių kabineto posėdį Madride ir išleido naują proklamaciją, raginančią visus vienytis, apginti Madridą nuo neprietelių ir apsaugoti šalį nuo kraujo jūros ir nepriklausomybės praradimo.

Generolas Frankas ir vėl reikalauja besąlyginės valdžios pasidavimo.

Nors fašistai yra paskelbę, jog okupuota visa Katalonija, šiandien patirta, kad už septynių mylių nuo rubežiaus Katalonijos kalnuose atkakliai kovoja dvi lojalistų divizijos, susidedančios iš arti 25,000 vyrų.

Tai 31-ji ir 32-ji divizijos, laike fašistų afenzyvos atkirstos nuo kitų dalių. Jos laikosi netoliese antraičio siauro kelio, einančio per užpustytą tarpkalnę, prie kurios Ispanijos pusę randasi 9,000 pėdų aukščio kalnai. Francijos pusę randasi tik taktas, tad manoma, kad šia tarpkalne neįmanoma praeiti dviem divizijom su artilerija ir kitais ginklais. Šie kovotojai yra nusistatę kovoti iki turės amunicijos, o paskui išeiti į Franciją.

Išrodo, kad fašistai, paskelbdami Katalonijos okupavimą, nepastebėjo pasilikusių divizijų. Dabar jų pėstininkai mėgina įeiti į kalnus ir užkirsti lojalistams išėjimus. Bet kol kas aukštuose kalnuose plėvėsuoja respublikos vėliavos.

MADRIDAS, Vasario 13. — Fašistai iš sunkiosios artilerijos bombarduoja patį Madrido centrą. Aštuonių colių storio sviediniai krinta kas penkios minutės. Apskaičiuojama, kad tik vakar pačiose judriausiose gatvėse nukrito 100 didžiųjų sviedinių, kurie 16 žmonių užmušė ir 23 sužeidė.

Pradėjo aktyviai veikti ir fašistų orlaiviai. Vakare jie užmušė 100 civilių žmonių Jakiva mieste, esančiam už 40 mylių nuo Valencijos. Taip pat bombardavo Alikantę, kur užmušė 20 žmonių ir 55 sužeidė. Bombardavo ir Valenciją.

KINŲ PARTIZANAI VIENO MĖNESIO LAIKE PADARĖ 256 UŽPOLIMUS

CHUNKING, Kinija. — Kinų partizanai perėmė mėnesį padarė 256 užpolimus ant japonų Shantung, Honan ir Anhwei provincijose. Septyniuose atvejuose užpuolė japonų traukinius, o kituose japonų kariuomenės garnizonus.

Viršų pažymėtų užpolimų laikui kinai užmušė bei sužeidė 12,354 japonus ir 536 paėmė nelaisvėn. Be to, kinai paėmė 253 kulkosvaidžius, 3,650 šautuvų, 312 bombosvaidžių ir 2,000 rankinių granatų. Visus šiuos ginklus partizanai išdalino žmonėms.

Gyvas partizanų judėjimas vyksta ir Chekiang provincijos šlaureje. Partizanai perėmė Tsiantan upę ir netoli Hanchow įsteigė savą valdžią. Keturi užpolimai įvyko ir prie Shanghai-Hangchow geležinkelio.

ČEMBELENAS DAR NEPRIPAZISTA FRANKO VALDŽIOS

LONDONAS, Vasario 13. — Anglija dar nenutarė, ar pripažinti Ispanijos fašistų valdžią, ar ne, Čemberlenas nurodė atstovų rūmams.

Toliau nurodė, kad negalys užtikrinti, jog Anglija nepripažins Franko režimo, nes smarkiai keičiasi situacija Ispanijoje. Ispanijos fašistų valdžios pripažinimo klausimu Anglija tariasi su Francija.

FRANCIJOS SOCIALISTAI ATMETE BLUMO SUSITARIMO POLITIKĄ

PARYŽIUS. — Francijos Socialistų Partija atmetė buvusio ministerio pirmininko Blumo sutartį, padarytą su dabartiniu ministru pirmininku Daladieriu.

Blumas ir Daladieris abu sutikę pasiūlyti fašistų valdomą Ispaniją ambasadorių. Tačiau eiliniai socialistai ir parlamento nariai paskelbė, kad jie kovos prieš tokį susitarimą.

Socialistai paskelbė, kad pakol Ispanijos lojalistai kovos prieš fašistus, tol Francija neprivalo pripažinti Franko režimo.

Italijos Spauda Pradėjo Atakuoti Franciją ir Angliją

ROMA, Vasario 13. — Italijos fašistinė spauda, po trumpo pertraukos, šiandien pradėjo naują ataką ant Francijos ir Anglijos.

Virginio Gayda, kuris dažnai išreiškia užsienio politiką, pakartojo, kad italai pasilikę Ispanijoje iki fašistai "aplaikys visuotinę politinę pergalę." Taip pat Gayda nepatenkintas, kam Francija su Anglija pradėjo daugiau linkti linkui Ispanijos fašistų pergalės. Jo nuomone, Anglija su Francija viliojančios Franką savo pusėn. O tokia "niekšinga ir savanaudiška politika Italijai nepakenčiama, nes ji yra ofenzyva prieš Italiją ir Vokietiją," nurodo Gayda.

Musulino laikraštis, Popolo D'Italia, paragino Franciją ir Angliją imti domėn, kad Italija galinti sumobilizuoti virš dešimties milijonų vyrų.

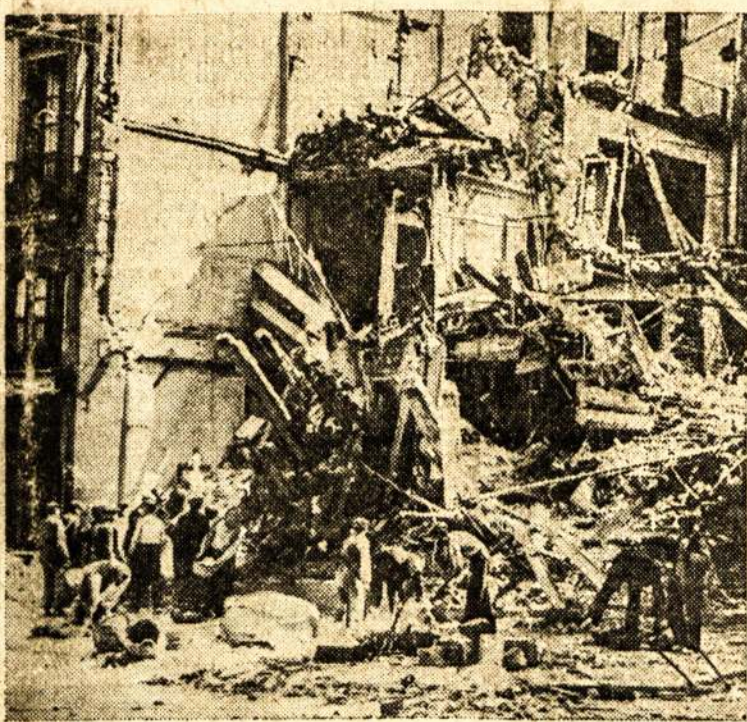
Kitų šalių sostinės tikisi, kad po popiežiaus palaidojimo Musolinis pradės realizuoti "Italijos aspiracijas."

RELIGINIAI SUSIRĖMIMAI INDIJOJ

CAWNPORE, Indija, Vasario 13. — Indusų susirėmimai su musulmanais šiandien išsivystė į dideles demonstracijas, kuriose sužeista 35 žmonės. Susikirtimas prasidėjo dėl indusų muzikos griežimo ties mohometonų namais.

Paskutinėmis dienomis tokiuose religiniuose susirėmimuose 20 asmenų užmušta, 200 sužeista ir 600 suareštuota.

Dideli mūšiai atsibuvo pereinant naktį, kurių numalšinime dalyvavo ir Anglijos kareiviai.

Nekurie laikraščiai rašo, kad Ispanai džiaugiasi, kuomet Franko kareiviai juos išliuosuoja iš lojalistų. Kažin kuo jie džiaugiasi, ar tokiais griuvėsiais? Čia matom Tortosa miesto griuvėsiai, koliais pavertę Frankas su savo gaujom gražiausius Ispanijos miestus ir miestelius.

Fašistų Valdomos Valstybės Pradeda Koncentruoti Armijas Aplink Francijos Respubliką

LONDONAS. — Veik visuose Anglijos sluogsnuose jaučiama didelė baimė dėl besitartinančio karo prieš Franciją ir Angliją. Londoniečiai pradeda vaizduotis fašistinius bombierius virš Londono.

Pradėdama suprasti, kad Čemberleno "nesikišimo" politika fašistinė agresija atvedė prie Francijos rubežių, ir fašistų planai apsupti Franciją laipsniškai realizuojami.

Naujas frontas prie Ispanijos rubežiaus nėra vienintelis frontas. Italija pasiuntė į Lybiją 100,000 kareivių. Organizuojama speciali vokiška "kolonijinė ekspedicija," susidedanti iš 22,000 vyrų, ir kitas būrys iš 50,000 jau kelyje.

Dabar, kaip ir laike Čekoslovakijos krizio, Italija ir Vokietija skelbia mobilizacijas, kurios turi daug didesnę reikšmę visam pasauliui.

Italija šaukia kariuomenės 1900, 1899, 1898 ir 1897 metų rezervus.

Hitleris planavo turėti savo

komandą 1,500,000 su pirmą dieną kovo. Bet tas planas bus įvykdytas dar prieš tai. Žinios praneša, kad 1906 ir 1907 metų klasės jau šaukiamos.

Jaučiama, kad Hitleris ir Musolinis rengiasi žygiui prieš Franciją ir Angliją.

Sustreikavo Arti 1,000 Gumo Darbininkų Kitchener

KITCHENER, Ont. — Septyni šimtai Merchants Rubber Co. darbininkų ir 250 Dominion Tire and Rubber Co. Ltd. darbininkų išėjo į streiką, vadovybėje United Rubber Workers of America. Streikieriai reikalauja:

1. Pakelti atlyginimą 5 centais į valandą kiekvienam darbininkui.
2. Pasirašyti sutarį.
3. Patenkinti darbininkų skundus.
4. Laipsniškai sugrąžinti senas algas.
5. Sutrumpinti darbo dieną.

Sukilo 8,000 Japonijos Armijoj Tarnaujančių Korejiečių

SHANGHAI, Vasario 13. — Didelis ginkluotų kinų būrys šiandien užpuolė Shanghaije esančią Tatao policijos stotį, paleido keletą šūvių oran ir išplatino brošiūrų, skelbiančių, kad baus mirtinai visus išdavikus.

Iš Hong Kongo atėjo žinių, kad Kantono apylinkėse praėjus trečiadienį sukilo 8,000 japonų armijoj tarnaujančių korejiečių. Iki juos numalšno, korejiečiai išmušė didelį skaičių japonų. Pranešimai sako, kad po šio mūšio japonai paskerdė aštuonis šimtus korejiečių.

Du Milijonai Žmonių Ant Mirties Srašo

NEW YORK. — Vincent Sheenan, karo korespondentas, ką tik sugrįžęs iš Ispanijos nurodo, kad generolas Frankas po pergalės rengiasi prie didžiausios istorijoje žmonių skerdynės.

Korespondentui teko patirti, kad Franko mirties sąrašas jau amimams du milijonų žmonių. Į tą sąrašą įtraukta 300,000 komunistų, 800,000 unijistų, šimtai profesorų ir kitokių žmonių. Ispanijos fašistai grąšina net tokiems demokratams, kokių Amerikoj yra Rooseveltas. Už tai Ispanijos žmonės nepasiduos ir kovos iki mirties.

140 SUVIENYTŲ VALSTIJŲ LAIVŲ PRADĖ MANIEVRUS

WASHINGTON, Vasario 13. Suvienytų Valstijų laivynas pradėjo metinius manievrus. Šiuo sykio manevrai vyksta Caribbean jūroje.

Dalyvauja 140 karinių laivų, 58,000 jūrininkų, 3,000 oficerų, 600 orlaivių.

"Zaidimai" užsitęs tris savaites. Manevrų pasiūlyti atvyks ir prezidentas Rooseveltas.

GAISRAS PADARĖ \$200,000 NUOSTOLIŲ

AMOS, Que., Vasario 13. — Čia gaisras sunaikino viešbutį ir 7 krautuves. Padaryta \$200,000 nuostolių.

Viešbuty buvę svečiai spėjo išbėgti.

Numirė Popiežius Pijus XI; Vatikanas Renkasi Kardinalai Rinkimui Naujo Popiežiaus

JAPONIJA NEPAISYDAMA DIDŽIŲJŲ JEGŲ UŽEME HAINAN SALĄ

TOKIJO. — Japonija, nepaisydama Anglijos ir Francijos perspėjimų, penktadienio naktį užėmė Hainan salą, esančią Tonkino įlankoj.

Dvi vakarinės valstybės praėitą vasarą perspėjo Japoniją, kad pastaroji nemėgintų okupuoti Hainan salą, nes tas sudarytų Francijos navigacijai pavojų Kinų jūrose. Taipgi pažymėjo, kad japonų žygis į Hainan iššauktų Francijos ir Anglijos suvienytą karinę akciją, bet japonai į tai nežiūrėjo ir okupavo salą.

Francija turėjo su Kinija sutartį, nusakančią, kad į Hainan salą nebus įleidžiama ne jokia trečioji jėga.

Čekai Turės Prisiderinti Prie Reicho

BERLYNAS. — Čekoslovakijos užsienio reikalų ministras Chvalkovsky nesenai lankė Berlyne, kur gavo paraginimą, kad turi pritaikyti Čekoslovakijos politiką prie nazių oficialių norų.

Dabartinė Čekoslovakijos politika permaina naziai nėra galutinai patenkinti. Jie reikalauja, kad Praga formaliai sutrauktų su Sovietais ir kitomis šalimis apsigynimo sutartis, jeigu palikų ženklai ant popierio po "Municho taikos" sudarymo. Toliau čekai turi pavadėti taip vadina "antikomunistinį paką," kurio signatoriais yra Vokietija, Japonija, Italija, Mandžukio ir Vengrija. Ir Čekoslovakija tur atiduoti reichui trečdalį aukso rezervų ir užsienio valiutų. Mat Čekoslovakija prarado trečdalį gyventojų, tai turi atiduoti trečdalį pinigų.

Šie dalykai dar nėra išlyginti. Taip pat reikšas nėra pilnai patenkintas Čekoslovakijos svietimo tvarka. Ją prisiėmė pertvarkyti, bet dar nežino kaip padiktuos Berlynas.

TOM MOONEY LAUKIA OPERACIJOS

LOS ANGELES. — Tom Mooney, nekaltai išsėdėjęs kalėjime 22 metus, čionai ilsisi savo draugų namuose ir ruošiasi sunkiai operacijai. Sako reiks išimti "gall stone." Del tos priežasties pertraukias ruošą maršrutą.

ITALIJOS FAŠISTAI ATIMA IS ŽYDŲ TURTUS

ROMA, Vasario 13. — Italijos fašistų oficialus šiandien paskelbė dekretą, kuriuo remiantis visi Italijoje gyvenanti žydai skubiai turi informuoti Italijos valdžią apie savo turtus, o po to 90 dienų laikotarpyje apeleisti Italiją.

Užsienio gyventantiems žydams, kurie turi turto Italijoje, įsakyta turto sąrašus pristatyti Italijos konsulatams 180 dienų laikotarpyje.

VATIKANAS. — Vasario 10 dieną rytą širdies liga mirė Romos katalikų bažnyčios galva Popiežius Pijus Vienuoliktasis, sulaukęs 81 metų amžiaus. Laikinai bažnyčios vadovybę paėmė kardinolas Paceli, kurs pradėjo devynių dienų laidotuvių ceremonijas ir paskelbė, kad į Vatikaną turi suvažiuoti kardinolai ir išrinkti naują Popiežių. Išrinkimas turės atsibūti iki vasario 28 denos.

Miręs Popiežius paskutiniu laiku giliai jaudindavosi del diktatorių. Nazių puolimai ant Vokietijos katalikų, Italijos fašistų gyveniminas rasinės teorijos pastumėjo Popiežių prieš fašistus ir del to jis turėjo dažnų susikirtimų su Musolinu. Paskutinis konfliktas buvo del fašistų uždraudimo italams tuoktis su žydais.

Popiežius Pijus Vienuoliktasis gimė gegužės 31 d. 1857 metais, Milane, neturtingo valstiečio šeimoje, bet jam pakilus į aukštą vietą jo giminės paliko turtuoliais. Jo brolis Fermo buvo vienas išambiausių kuko pirklių. Prigimtąja pavarde Popiežius Pijus XI vadinosi Achille Ambrogio Damiani Ratti.

Tūkstančiai žmonių keliaklupšiuojant apie šv. Petro katedrą, besimeldžiant už mirusio Popiežiaus sielą, ne tik Vatikanas, bet ir visam pasaulyje diskutuojamas klausimas, kas bus kitu Popiežiumi. Iki šiam laikui popiežiais dažniausia būdavo italai, bet dabar, katalikams pradėjus skirstytis į skirtingas pažas, numatoma, kad geriau būtų Popiežių turėti ne italą. Mat Italijos kardinolai yra susiėję su fašizmu, o ne kurie kiti kardinolai fašizmui yra priešinigi, ypatingai dėl rasinės eorijos, kuri nesutaukama su bažnyčios mokslu. Tad šiuose Popiežiaus rinkimuose įvairių kardinolų turės išspręsti tokia bažnyčia privalės palikti: ir fašistinė, skirstanti žmoniją aukštesnes ir žemesnes rases, ir fašistinė, skaitanti visus žmones lygiais.

Italijos kardinolų blokas yra stipriausias, bet pasiskirstęs į dvi pasaulėžvalgas: vieni stovi su Musolinu, o kiti prieš jį. Tad manoma, kad tas blokas suskils ir leis sekančiu popiežium tapti neitalui. Rimtais kandidatais yra vienas itališkas kardinolas, artimas Musolinui, Lenkijos kardinolas Hlond, Chicagos kardinolas Mundelein, o kiti spėja, kad popiežium gali palikti ir Montreale kardinolas Villeneuve.

LENKŲ POLICIJA SUĖMĖ 40 NAZIŲ

LONDONAS, Vasario 13. — Daily Express praneša, kad Lenkijos policija suėmus 40 nazių dirbusių prieš valstybę.

Vokietijos ambasadorius įteikęs protestą, bet Bekas jo protestą atmetęs.

SASKATOON. — Čionai mirė duchaborų sektos vadas Veregin. Jo sekta valdo gražias farmas ir fabrikas, vertus milijonų dolerių.

Prezidentas, ar kas kitas, į klausimus turi atsakyti. Vienas Sovietų Sąjungos gyventojų surašnytojų klausinėja M. Kalininą, Aukščiausio Sovieto prezidento pirmininką, kurso mato mas dešinėje.

Liaudies Balsas

KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS, LEIDŽIAMAS SPAUDOS
DRAUGIJOS, IŠEINA DU KARTUS Į SAVAITĘ.
Prenumeratos Kauna:

Kanadoj ir Didžiojoje Britanijoje metams \$3.00; pusę metų \$1.50. Visur kitur
metams \$3.50; pusę metų \$1.75. Atskira kopija 5 centai.
Pašto perlaides (Money Orders) išrašykite Liaudies Balso vardu:

LIAUDIES BALSAS

P. O. Station C, Box 1612, Toronto 3, Ontario, Canada.

Ewen Šeimyna ir Demokratijos Gynimas

Aną šeštadienį sugrįžo iš Ispanijos du Tom Ewen sūnūs, Jim, 23 metų amžiaus, ir Bruce, 21 metų amžiaus. Abu jaunuoliai Tarp-tautinėje brigadoje kulkosvaidžių batalijone išstano virš metų laiko. Jiems teko matyti ir juoda ir balta. Nė kartą grėšė pavojus jų gyvybei.

Jų sesuo, Jean, tarnauja Kinijoje, kartu su Dr. Bethune. Jean padeda Kinijos liaudžiai kovoti prieš Japonijos imperialistų gaujas.

Kita jų sesuo, Isabel, aktyviai veikia darbininkų judėjime Torontėje. Ji čia mobilizuoja žmones, kad padėtų Kinijos ir Ispanijos liaudžiai.

Šitie jauni kovotojai už demokratiją yra vaikai to paties Tom Ewen, kuris kartu su Tim Bucku ir kitais komunistų vadais buvo įmestas į Kingstono kalėjimą. Dabar jis darbuojasi British Columbijoj, eidamas atsakingas pareigas.

Mrs. Ewen taipgi veikia darbininkų judėjimo darbuotoja. Kas gi Kanadoj nežino Beckie Buhay? Dabar ji vadovauja Mackenzie-Papineau Batalijono Draugų Komitetui. Tai labai sunkios pareigos.

Tokių šeimynų galima rasti tik tokioje organizacijoje, kurioje priklauso ir Ewen šeimyna. Tai pavyzdys žmonių atsidavimo liaudžiai.

Tos organizacijos, kurios savo eilėse turi tokių šeimynų, turi didesnę teisę kalbėti apie demokratiją ir jos gynimą, negu kurios kitos. Jų nariai savo žodžius patvirtino darbais ir kovomis.

CCF, kuri visuomet didžiuojasi esanti vienintelė demokratinė organizacija, su tokiais darbais visai nepasirodė. Tiesa, pirmiau nekuriu nariai individualiai prisidėjo prie aukų kėlimo, prie reikalavimo ginklų Ispanijos liaudžiai, bet tokie nariai CCF vadovybei labai nepatiko. Dabar ir tų nebesimato. Massey Hall mi tinge CCF vardo visai nesigirdėjo.

Pašnekėti gali bile kas, bet vien šnekų neužtenka. Reikia dirbti ir kovoti. O kas dirba ir kovoja, parodo pats gyvenimas.

"Lai Būna Taika Pasaulyje"

Pereitą penktadienį miręs popiežius pijus XI prieš pat mirtį pareiškė: "Lai būna taika pasaulyje." Kaip šiuose laikuose, šie mirštančio žmogaus laiminimas gali būti priskaitytas prie geriausio laiminimo, nes šiandien nieko pasauliui taip netruksta, kaip taikos. Šiandien pasaulis pilnas didžiausių susikirtimų. Karas, nors ir nepaskelbtas, apima veik ketvirtą dalį pasaulio. Bet ir kitos trys pasaulio dalys gyvena didžiausio nesantaikos. Vals tybės kasa viena kitai duobę ir rengiasi palaidoti. Nėra taikos ir žmonių santykiuose. Tur būt niekad valdančios klasės nenaudojo tokių biurių metodų prieš valdomas, kaip dabar.

Dabar lieka tik paklausti, ar pasaulis paklausys tokią aukštą katalikų tarpe vietą turėjusio žmogaus? Ar pradės skelbti taiką tie, kurie nešioja krikščionišką vardą? Ar padės ginklus Frankas ir kiti tokie, kurie šiandien lieja nekalbų žmonių kraują? Kurie bombomis griauja miestus ir miestelius ir naikina nieku nenusi kaltusius vaikučius ir moteris? Ar nustos biuroje tuos, kurie ieško didesnio karnio duonos ir laisvės?

Katalikų bažnyčia tą skelbia jau per du tūkstančių metų, tačiau juo toliau, tuo didesni susikirtimai. Todel nėra vilties kad popiežiaus pijaus XI laiminimai rastų vietos šių dienų valdovų širdyse. Jos per daug sukietėjusios, kad jas pasiektų tokie kilnūs žodžiai.

Darbo žmonės, kokie jie nebūtų, katalikai, protestonai ar be dieviai — komunistai ir socialistai ar kiti, turi jungti savo jėgas kad tą kilnų obalsį įgyvendinti. Atrodo, kad tik bendra visu taikos mylėtojų kova galės atsteigti pasaulyje taiką.

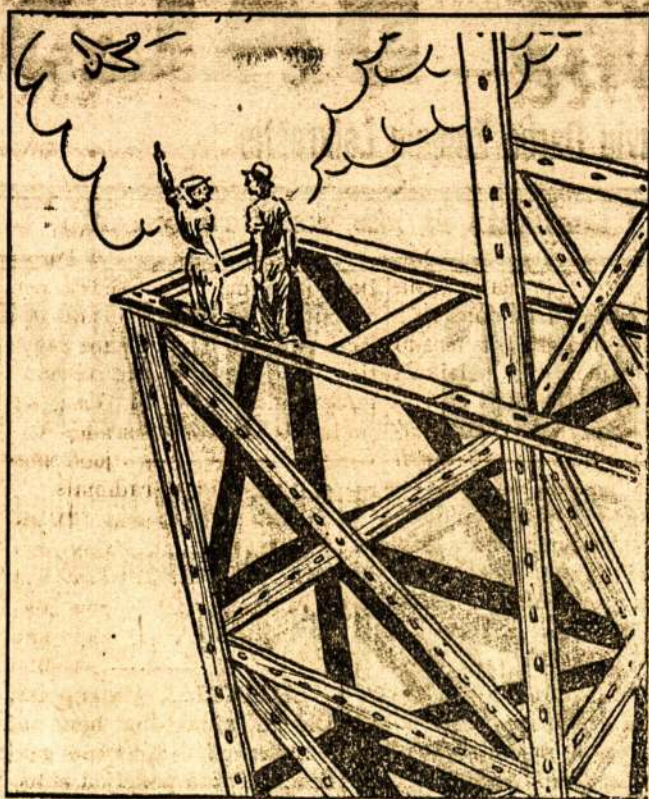
Lai pijaus XI žodžiai paliečia visus laisvės, taikos ir demokratijos mylėtojus. Lai pirmiausia pasireiškia taika darbo žmonių tarpe. Tuomet bus taika ir visam pasaulyje. Karas galimas tik todėl, kad išnaudotojų klasės dar gali sukirstinti darbo žmones ir pastatyti vienus prieš kitus.

Kur Geriau, Toronte, Ar Montreale

Nekurios LLD kuopos kelia mintį, kad LLD suvažiavimas būtų šaukiamas Toronte. Tos kuopos, turbūt, nesvarstė, kur būtų geriau, Toronte, ar Montreale. Jeigu būtų pasvarstę, būtų priėję kitos išvados.

Jeigu suvažiavimas būtų šaukiamas Toronte, tai Montreal draugams ir draugėms būtų didelis apsunkinimas. Reikia atminti kad Montreale yra dvi kuopos. Prie to, ir Kanados Veikiantis Komitetas Montreale. Tokiu būdu, montrealiečiams tektų sunkia padirbėti, kad sukelti pinigų padengimui abiejų kuopų atstovų kelionės išlaidų. Kanados Veikiantis Komitetas taipgi turėtų išleisti nemažai savo įeigų dėl savo narių kelionės išlaidų padengimo. Tiesa, nekuriu draugai mano, kad užtektų vieno sekretoriaus, tačiau toks manymas klaidingas. Labai svarbu, kad galėtų dalyvauti visi KVK nariai, nes jiems reiks pravesti gyveniman visus tarimus.

Kai kurie mano Toronte būtų geriau dar dėlto, kad būtų galima suderinti su LLD suvažiavimu SDKLSPD suvažiavimą. Girdi, būtų galima rinkti tuos pačius atstovus, todėl būtų lengviau padengti kelionės išlaidas. Tokios propozicijos šalininkai, iš tų taškaregio žiūrint, teisingi. Bet vargiai būtų praktiška dviejų organizacijų reikalus sumaišyti. Viena, tai dviem organizacijoms vieną žmogų išrinkti netaip jau patogiu. Gali pasitaikyti, kad viena organizacija norės, kad būtų išrinktas Petras, o kita, kad Jurgis. Tas pats ir su suvažiavimais. Organizacijos nemažos. Jų reikalai įvairūs. Reikia, kad kiekvienos organizacijos reikalams būtų pašvesta bent po porą dienų. Tiems patiems asmenims į abiejų organizacijų reikalus įsigilinti bus netaip lengva. Tiesa, ne visų kolonijų bus tie patys atstovai, bet vistiek nuo to nukentės ir vienos ir kitos organizacijos suvažiavimai. Netaip gerai bus ir su spauda. Jeigu tuo pačiu laiku bus diskusijos abiejų organizacijų suvažiavimų reikalais, nebus tokių gerų pasekmių. Taipgi ir po suvažiavi-

"Ko aš negaliu suprasti, tai kaip tiems lakūnams galva nesusisuka".

APŽVALGA

Suvienytų Valstijų
Mokytojai Sukomunistėje

Vasario 7 dienos Vilnis rašo:

"Bėda tiems Amerikos Darbo Federacijos biurokratams! Negali jie apsiginti nuo 'kramolninkų' ir gana.

"Kaip čia senai jie čiauskė, kad visi komunistai subėgo į CIO unijas ir užvaldė jas. Išrodė, kad po pačios Federacijos pastoge neliko nei vieno komunisto. Išrodė, kad Greeno, Wollo ir Morrisono baisūs sapnai daugiau nebekamuos.

"Bet kas čia tau davė! Pasirodė, kad komunistai 'apnyko ir užvaldė' Amerikos Mokytojų Federaciją, kuri yra dalis Amerikos Darbo Federacijos. Baisų pamislyti! Amerikos mokytojai sukomunistėjo!

"Darbo Federacijos Nacionaliam Komitetui apie tą baisų pripotką raportavo patsai Motiejus Woll. Mokytojai pagedo, jie susirgo raudonlige. Akyse pasidarė raudona ir žalia — tiek daug tų komunistų. Visur komunistai, visur komunistai!

"Motiejus Woll grasina paimsiąs bučerišką peilį ir nupliausiąs nuo Federacijos kūno visą Mokytojų Federaciją, nes ko gero tai pats Greenas ir net pats Motiejus gali užsikirsti komunizmui.

"Federacijos bosai vėl negalės sumerkti akių. Baisios halucinacijos supurtys tuos bosus, kuomet jie atsiguls į minkštą patalą.

"Juokai turi sukirsti kiekvieną blaiviai protaujantį žmogų, skaitant pranešimus iš Miami, kur Greenai ir Wollai ir visa jų kompanija susekė baisy baisy bolshevikšką suokalbi toje Federacijos dalyje, kur susigrupavo mokyti vyrai ir moterys. Tos kompanijos padėtis dar juokingesnė, nes juk patys ADF herštai negali nejausti, kad ekskomunikuodami Mokytojų Federaciją, jie tokiu būdu neišdeportuos jos iš darbininkų judėjimo.

"Ogi Amerikos Mokytojų Federacija nueis pas CIO."

Tikra bėda tiems komunistų 'naikintojams'. Juo daugiau jie juos 'naikina,' tuo daugiau jų atsiranda.

Prie Kokios Kultūros

Tautininkai Veda Lietuvą

Nors labai nenoriai, tačiau ir pačių Lietuvos tautininkų spauda pripažįsta, kad Lietuvoj sto ka kultūrinės pažangos. Štai

mo su tarimais.

Daug geriau būtų, jei būtų galima turėti atskirus suvažiavimus. Vienu laiku du suvažiavimus šaukti tik tuomet, kada kitos išeities nebėra. Gerai padiskusavus, tikime, galima būtų surasti geresnę išeitį.

kaip skundžiasi ir pats Lietuvos Aidas:

"Kitas mūsų kultūrinio gyvenimo minusas yra kai kurių šviesuolių intelektualinių jėgų skurdas. Daugelyje vietų išgalvėjęs girtavimas ir kortavimas, o girtuoklis negali būti pažangus ir susipratęs lietuvis, mėgstas knyga ir kultūrinį darbą. Pažvelkime į miesto ar miestelio inteligento privatinį gyvenimą: jo bute nerasiame knygų, laisvą laiką ne retas praleidžia bergždžių transkymusi po barus ar šiaip mėgstamas vietas. Juk tokio inteligento protė negali tilpti net pati kultūros sąvoka, o ką bekalbėti apie kokią kultūrinę veiklą. Juk kas nori dirbti kultūrinį darbą, tas pats turi būti darbštus, nuolat ieškas kelio į kultūros lobyno gelmes."

Kodel taip yra? Vyriausiai todėl, kad tą inteligentią daugumoj sudaro ne tikrieji inteligentai, o tautininkų pakalikai. Kas tik buvo tautininkams ištikimas, tas kad ir pradžios mokyklos nebaigęs gavo aukštą vietą. Kilnių jausmų žmonės, bet nenorinti pataikauti tautininkams, kad ir tinkamiausi, aukštesnius mokslus išėję, vietų negauna.

Be to, reikia atminti, kad Lietuvoj tikrą kultūrinį darbą vesti ir negalima. Tikrai laisvos ir kultūrinės organizacijos draudžiamos. Laisvę turi tik tautininkų remėjos, bet ne joms kultūriniam darbiui vadovauti. Fašistinė kultūra su tikra kultūra nieko bendro neturi. Tas jau patvirtinta visose fašistų valdomose šalyse. Kultūra gali augti tik laisvoje šalyse.

Katalikai Apie Susitaikymą Su Komunistais

Oficialus katalikų vyskupijos laikraštis Panevėžio Garsas rašo:

"Katalikai norėtų prisitaikyti prie komunistiškos visuomenės santvarkos, jei ši santvarka nebūtų taip glaudžiai sujungta su kovojančiu ateizmu, nes kapitalistinės visuomenės santvarka neturi nieko bendro su katalikiškos esme.

"Kad katalikiybė gali prisitaikyti prie komunistiškos visuomenės ekonomikos, tai rodo faktas, kad jezuitai Pietų Amerikoje praktiškai išbandė komunizmą daug anksčiau, negu pasirodė garsusis 'Komunistų partijos manifestas' ir bolševizmas Rusijoje. Urugvajaus jezuitų įkurtos komu-

nos skyrėsi nuo rusų bolševikų komunų tuo, kad jose nebuvo nei teroro nei bado. Katalikų santykiai su laisvama niais ir komunistinėj visuomenės santvarkoj būtų pakenčiami, jei komunistai būtų tolerantiškesni katalikų pasaulėžiūros atžvilgiu."

Tai labai sveikos diskusijos. Jei visi katalikai taip rimtai šita klausimą rįstų, būtų labai gerai. Tuomet darbo žmonės savę būtų pagerintų daug greičiau. Tuomet atsirastų ir tolerancija kurios trūksta ne kam kitam, o patiems katalikams. Komunistai kiekvieno įsitikinimus gerbia. Bet kuomet kitų įsitikinimų žmonės visu smarkumu puola komunistus, tuomet tenka gintis.

Kas liečia pačią santvarką, tai komunistinė santvarka daug ar timesnė katalikų mokinimams negu kapitalistinė. Tikra teisybė, kad pradžioj krikščionybė katalikai komunas labai plačiai praktikavo. Bet dabar dauguma katalikų dvysikiškos palai ko kapitalizma, kurs darbo žmones bauriai išnaudoja.

Sovietų Sąjungoj yra milijonai katalikų ir kitų tikybų išpažintojų. Jie negali pasakyti, kad komunistai juos persekioja.

Klausimai ir Atsakymai

Klausimas: — Ar vyras, radęs žmoną su kitu vyru miegamam kambary lovoj nakties ar dienos metu, turi teisę išplėkti jiems abiem kailį ir išvyti per duris be liudininkų? Ar tokiame atsitikime žmona gali reikalauti iš vyro užlaikymo?

Kanados Mandruolis

Atsakymas: — Paprastai visur mušti yra draudžiama. Be liudininkų niekas tamsta netikėtų, todėl žmona turėtų pilną teisę reikalauti išlaikymo. Turint liudininkus, galima būtų ieškoti persikų — divorso.

Klausimas: — Kas daryti, jei žmona atsisako turėti santykius su savo vyru, turėdama iš šalies kitą? Ar ji turi teisę taip daryti ir ar galima ją už tai pašalinti?

Atsakymas: — Tokiuose atsitikimuose su prievarta nieko neatsiekama. Jei žmona nenori su vyru gyventi, vyras gali ieškoti persikų — divorso, jeigu turi liudininkų, kad žmona jam neištikima.

Suvažiavimai

Siemet bus du suvažiavimai, vienas įvyks Montreale, o kitas Toronte. Nežinau kokiuose mēnesiuose įvyks, bet man rodosi, jeigu šių didžiulių organizacijų suvažiavimai negali įvykti viename mieste, tai turėtų įvykti nors viename mēnesy ir visai artimomis dienomis. Daleiskime, kad suvažiavimai įvyktų kuomet būna "Civic Holiday" (rugpjūčio 7 d.) arba "Labor Day" (rugsėjo 4 d.), tai ar nebūtų naudinga? Pavyzdžiui, jei vienos organizacijos suvažiavimas prasidėtų 4 d. rugpjūčio vakare ir tęstųsi rugpjūčio 5 dieną, o kitos organizacijos suvažiavimas prasidėtų rugpjūčio 6 dieną. Arba beveik taip pat suvažiavimai įvyktų rugsėjo 1-3, 4-5 dienomis.

Regis dėl suvažiavimų suartimo galėtų susitarti Literatūros Draugijos Kanados Veikiantis Komitetas su Sūnų ir Dukterų Kanados Lietuvių Savitarpinės Pašalės Draugijos Centro Komitetu. Tas išeitų abiejų organizacijų naudai, nes tas lengvintų tolimoms kolonijoms, ypatinai vakarų Kanados kolonijoms ir suvažiavimus prisiešti atstovus. Juk finansinis klausimas nekuriams atsitikimais labai daug nusveria, pavyzdžiui, Edmontono, Winnipego ir kitų kolonijų organizacijos daug lengviau galėtų prisiešti savo atstovus. Tie patys atstovai galėtų dalyvauti vienam ir antram suvažiavime. O jeigu suvažiavimai būtų šaukami atskirai, tai veikiausiai kaip vienas suvažiavi-

me, taip ir kitam iš tolimų kolonijų atstovų nebūs.

Pavyzdžiui, būtų didelis patogumas, jeigu daleiskime LLD suvažiavimas vyktų rugpjūčio 4-5 dienomis Montreale, o SDKLSPD suvažiavimas vyktų rugpjūčio 7-8 dienomis Toronte. Toli nųjų kolonijų atstovai grįždam Montrealo galėtų dalyvauti Toronte ir užbaigę abu suvažiavimus grįžti namo. Ši susitarim eiktų pasvarstyti.

Abiejų Draugijų Narys

Ispanijos Liaudies Kovų Atbalsiai Mūsų Apylinkėj

FORT WILLIAM, Ont.—Prieš mūšio pradžią rašyto o Barbuse žodžiai išreiškė knygoje "Ugnyje": "Jeigu praėjus pasaulinis karas bent kiek pasūmėjo progresą pirmyn, tai žūsių milijonai nieko nereikškie."

Po Didžiojo karo atprūpę monarchų sostai ir dalis pasaulio darbininkų pasiiluosavo iš p kapitalistinio jungo. Tas Barbuse apibūdinamas manau tinkamas ir Ispanijos liaudies kovoms, kuriose žuvo veik milijonas brangių gyvybių. Jų išlietas kraujas tartum subėga į kitų šalių žmonių gyslas ir akstina stumti progresą pirmyn. Pirmiau Ispanijos kovų klausimas šioje šalyje stovėjo tik ant darbininkų organizacijų dienotvarkių, o šiandien girdime Fort William žymius žmones kalbant tuo klausimu per radio tinklą, matomie vietiniam laikraštyj atsisaukimus, girdime jį ir miesto valdybos posėdžiuose. Dabar ypatingai vedama didelė kampanija priešimui iš Ispanijos grįžtančių kovotojų. Šiame judėjime dalyvauja aldermanai ir daugelis biznierių, taip pat miesto majoras ir gerai parėmęs šį judėjimą. Aukų rinkėjus ir aukotojus sutiko skelbti vietinis laikraštis. Žodžiu, mūsų kolonijoj didžiausias sąjudis. Manome, kad tūkstantį dolerių suksime per kelias dienas. Tai Ispanijos liaudies kovų atbalsiai, kurie giliai prigijo ir mūsų kolonijoj.

Lietuviai šį klausimą svarstė me LLD kuopos susirinkime. Su sirinkusiems pirmininkas su gailėsiu pareiškė, kad netekome at tyvaus draugo I. Citavičiaus, velionio pagerbimui paprašė sirinkusių vienai minutei atsistoti ir nurodė, kad nuo jo pagrabliko penki doleriai. Susirinkimui nutarė juos atiduoti iš Ispanijoj grįžusiems kovotojams. Tai gi aštuoni draugai sutiko eit kolektuoti drapanų ir pinigų apvaikščiojant kuopai paskirtas vietas.

Tuo pačiu noriu pareikšti, kam mūsų kuopa priėmė Trečio rajono komiteto numatytą kvotą gauti 7 naujus narius. Valdyboms metams paliko dar neperrinkta, tai dėl neskaitytų su sirinkimų.

Korespondentas

Sypsenos

"Saulės energiją išsimsams u 80,000 metų, o tuomet mūsų žmės kamuolys paliks šaltas, at dengtas ledais," baigė astronomas paskaitą apie saulę.

"Už kiek metų?" klausia j loks tai senis iš galo salės.

"Už 80,000 metų," atsako jai astronomas.

"Oh, kaip gerai," atsidus lengviau senis ir sėsdamas at gal į savo vietą pradėjo aiškinti:

"Aš buvau išstgandęs, ne man nusigirdo, kad ponas astrcnomas sakė, kad jau už 60,000 metų..."

Sena motina jauniasniam sūnui: — Pamanyk, kas per skandalas, vyresnis tavo brolis prisirašė prie komunistų. Biednas jo tėvas be abejonės grabe apsiavers, kada apie tai sužinos...

— Nebijok, mama, — atsakė jaunesnis sūnus: — aš nežinau apsiavesiu su "golka," tai tada jis vėl apsiwers grabe ir visas bus tvarkoj, kaip kad ir pirmiau.

PASTABOS

Jei teisybė, ką sako žinios iš Paryžiaus, tai prie Cemberleno ir Daladje prisidėjo ir Leonas Blumas.

Laikraščiu žiniomis, Leonas Blumas užgyręs Daladje sumanytą pasiųsti ambasadorių pas Franką.

Blumo pasekėjai, socialistai, įskaitant ir parlamento narius, tačiau, prieš tai užprotestavo.

Blumas padarė didelę klaidą stodamas už neutralumą. Jis, galima sakyti, ir iškepė tą "nėsiškisimo" komitetą. Dabar daro kitą, dar blauriesnę klaidą.

Pasiuntimas ambasadoriaus reikėtų pripažinti Franko valdžios.

Lojalistus negėžiai apšmeizė ir liberališka spauda, dėdama neteisingas žinias apie lojalistų valdžios nusistatymą.

Visa spauda vienu balsu šaukė, kad Negrinas ir generolas Miachą prašo taikos. Bet paskui paaiškėjo, kad buvo melas.

Reakcinė spauda norėjo sukelti opinią, kad nebereikia jokios paramos, nes lojalistai pasiduoda. Bet gi liberališka spauda, remianti lojalistus, rėdosi, nenorėjo. Nesuprantama, kam ji rašė tuos pačius išmislus?

Svarbiausia darbo žmonių užduotis, kas liečia Ispaniją, tai reikalavimas panaikinti embargo.

Lojalistai nusistatę ginti demokratiją iki paskutinio kraujo lašo. Bet jiems reikia paramos.

Visų organizacijų pareiga pasiųsti rezoliucijas King valdžiai reikalaujant parduoti Ispanijos liaudies valdžiai ginklų.

Kaip dabar paaiškėjo, tai ir popiežius turi tam tikrą reikšmę kovoje tarp nazių ir demokratijos.

Popiežiui Pijui XI mirus, naziai pradėjo velionį atakuoti ir daryti pasiūlymus, kad nauju popiežius būtų išrinktas nazių simpatikas.

Mat, velionis paskutiniu laiku nekarta prieš nazius išstojo, kuomet jie puldinėjo ant katalikų bažnyčios.

Daugiausia naziai bijo kardinolo Mundeleino, amerikiečio, nes Mundeleino apie Hitlerį turi labai prastą nuomonę ir nekarta yra ją išreiškęs.

Tyrinėjimai parodė, kad ne tik prie barzdų skutimo naudojami šepetukai, atgabenti iš Japonijos, turi korunkulio mikrobu, o ir dantų ir nagų valymo šepetukai nuo tų mikrobu netilusi.

Atrodo, kad jie buvo pagaminti iš ta liga sirgusių ir padvėsiusių gyvulių.

Tai labai baurus darbas. Taip nežūrėti į pavojų žmonių gyvybei gali tik bauriausi pelnagrobiai.

Sakoma, kad Hitleris noris iškelti obalsį, kad Vilniaus kraštas būtų sugrąžintas Lietuvai.

Kiek tame tiesos, sunku pasakyti. Tačiau jei ir būtų tiesa, stebėtis nereiktų.

Lenkija šiuo laiku pamažu nuo Vokietijos tolinasi. Už tai Vokietijai svarbu Lenkiją supti iš visų pusių.

Kita, šis obalsis gali Hitleriui patarnauti pasijungimui visos Lietuvos. Aišku, Lietuvai esant nazių itakoj, būtų galima ją išnaudoti prieš Lenkiją.

Kas sako, kad naziai žiopli, tas labai klysta. Jie naudoja labai gudrią politiką. Kas to nesupranta, tas gali greitai likti nazių auka.

Vasario 16 minėjimui geriausia proga apdiskusavimui Lietuvos reikali. Taipgi pasisakyti, kokios linijos mes laikysimės Lietuvos klausimu.

J. Yla

••• Mokslas, Technika ir Ivairenybės •••

Kaip Seniau Buvo Persekiojami Mokslininkai

Ką pagalvotum, jei tamstos mokytojas papasakotų, kad, norint suminkštinti deimantą, reikia jį mirkyti briedžio kraujuje, ir kad tas briedis turi būti šeriamas petruškomis ir girdomas vynu? ...

Toks pareiškimas atrodytų, žinoma, labai negudrus, kurs veikiausiai ir nėra ekspertas kalbamuoju klausimu. Bet jei tokį pareiškimą padarytų mokslininkas, kuris nors mūsų universiteto chemijos profesorius, tai jau visai kitas dalykas! Galėtume manyti, kad arba tas pareiškimas yra tikrai teisingas, ar kad pats profesorius neteko proto ir kalba niekus!

Ir vis dėlto trylikame amžiuje garsus tuomet mokslininkas **Albertas Magnus** buvo paskelbęs tokį neva moksliską dalyką savo studentams Paryžiaus universitete.

Šį faktą suminėjome čia, kad žinotumėt, kokių keistų teorių buvo prieš keletą šimtų metų. Tuomet žmonės tikėjo milžiniš, gnomais, satirais, vienragiais ir kitokiomis keistomis būtybėmis. Apie Niutono vėliavą paskelbtą traukos įstatymą jie nieko nežinojo ir dėlto kartojo visokias pasakas, nesutinkančias su paties mokslininko gautos įstatymais. Pavyzdžiui, žmonės sakydavo, kad griausmu dievas rodo savo rūstybę, kad žaibas reiškia dievą ruošiantis bausti žmones už jų nusikaltimus ir nuodėmes. Tokie dalykai, iš kurių šiandien juokiamės, seniau žmonėms atrodė labai rimti ir baisūs. Skaityt tuomet galėdavo tik dvasiškai ir jie tebuvo vieninteliai žmonių mokytojai. Ir jie klydavo, kar, tais ir tyčia klaidingai aiškinau, vo įvairius reiškinius, ir nebuvo, kas galėtų patikrinti jų teigimus.

Sunku šiandien suprasti, kaip senovės (ypatingai vidurinių amžių) žmonės žiūrėdavo į įvairius moksliskus tyrinėjimus. Jiems atrodė, kad dievas norėjo paslėpti nuo žmonių įvairias gamtos paslaptis ir kad tikrai piktai žmonės tegali bandyti tyrinėti tas paslaptis. Jei, pavyzdžiui, kuriam mokslininkui pasisekdavo ką nors gamtoje išaiškinti, — sakysime vaivorykštės spalvų suderinimą ir jų atsiradi-

mo priežastį, — tai žmonės sakydavo, kad toks mokslininkas — aiskintojas yra nusikaltėlis, nes jis braunasi į dievo paslėptų daiktų sritį; kas veržiasi į dievo sritį, tas senovės žmonių nuomone buvo velnio padarinys, piktos dvasios apšėtas. Vaivorykštė, kaip senovės žmonių manydavo, buvo dievo duotas jo santikos su žmonėmis ženklas, kurį reikėjo žiūrėti su nusižeminimu ir baime.

Ir dabar įsivaizduok, kad kurs nors mokslininkas, tyrinėdamas šviesos spindulių veikimą, pasitebėjo, kad vaivorykštės spalvos atsiranda dėl to, kad saulės spinduliai persilaužia lietaus lašeliuose. Kai toks mokslininkas paskelbė savo stebėjimus pasauliui, žmonės kalbėjo jį susisiekius su velniu ir griauant dievo įstatymus!

Pagaliau, kai dalykas buvo plačiau išaiškintas, kai daugelis žmonių įsitikino, jog vaivorykštė sudaro paprastai saulės spindulius, persilaužiamus lietaus lašeliuose, žmonės turėjo suprasti, kad vaivorykštė nėra dieviškoji galybė.

Jei šis vaivorykštės dalykas buvo taip paprastai ir suprantamai išaiškintas, galima buvo išaiškinti ir kitus gamtos reiškinius, kurie anksčiau buvo sijami su stebuklais ir įvairių dievybių veiksmams.

Per tūkstantį metų po to, kai gyveno graikų mokslininkai **Arnimedas** ir kiti, mokslas nebuvo pažengęs pirmyn. Vieną arbatą sugebėjo išlaikyti ir išsaugoti graikų mokslą, ir nuo septinto amžiaus ligi dvyliktojo mokslo centras buvo arabų miestuose Bagdade, Korbodoje ir Damaske. Egipto Kairas taip pat buvo mahometonų valdomas, ir čia buvo universitetas, kurį lankė tūkstančiai studentų. Arabų mes išmokome skaičiuoti — jų skaičius 1, 2, 3, 4, ir t.t., buvo žymiai patogesni už romėnų skaičius I, II, III, IV, V, VI, ir t.t.

Arabai taip pat išplėtė tam tikrą aritmetikos ženklių sistemą, kuri vadinama algebra, ir pats pavadinimas yra arabiškas. Taip pat manoma, kad arabai išradė būdą gaminti popierių iš skudurų; tokie plonyčių audeklų

pavadinimai, kaip gaza ir muslinas, pacina nuo arabų miestų **Gaza** ir **Mosul** — tuose miestuose arabai pradėjo austi plonus audeklus, apie kuriuos čia užsimename. Arabai gabiai tyrinėjo žvaigždes, daug pasidarė medicinoje ir skemingai gydė žmones nuo raupų. Jie medicinoje išrado žirnelius pilies, ir nudažydavo jas skaidriomis spalvomis, kad paprastai žmonės manytų tokias pilies turint ypatingų gydomųjų savumų.

Jie vis dėlto neabejojo, kad Ptolėmėjo teorija, pagal kurią žemė turėjo būti visatos centre, o saulė, mėnulis ir žvaigždės sukosi aplink žemę, yra teisinga. Jie neginčijo ir Ptolėmėjo pasakojimo žemės išmatavimo, kurs 16-tame amžiuje buvo patikrintas ir buvo susekta, kad tikrienybėje žemė buvo vienu šeštadaliu didesnė, ne kaip Ptolėmėjo buvo apskaičiuota.

Pirmas didžiausias anglas mokslininkas buvo **Rogers Bakonas** (Rogers Bacon), gimęs Ilčester mieste 1214 metais. Tiesą pasakius, tasai Bakonas buvo pirmas žmogus, drįsęs atgaivinti mokslą, kurs Europoje buvo nuslopintas per pusantro tūkstant metų.

Bakono tėvai buvo pasiturintys žmonės ir galėjo leisti sūnų mokyti pas kaimo kunigą. Čia berniukas pramoko skaityti ir rašyti ir skaičiuoti, pramoko ir lotynų kalbos. Po to jis ėjo Oksfordo universitetą, kur gana greitai pasidarė pirmuoju studentu. Labiausiai jis mėgo matematiką ir kalbas, išmokęs lotynų, graikų, arabų ir hebrajų

kalbas. Baigęs Oksfordo universitetą, Bakonas vyko mokyti į Paryžių ir įstojo į pranciškonų vienuolyną. Čia jis daugiausia dėmesio kreipė į astronomiją ir chemiją. Manoma, kad jis išrado akinius, nes juos tik jo laikais pradėjo nešioti. Jis taip pat išrado kažkokį mišinį, kurs panašėjo šiandien vartojamai sprogstamai medžiagai vardu parakas. Bakonas išrado padidinamąjį stiklą. Jis pirmas rašė ir kalbėjo apie tokius dalykus, kaip teleskopas, garlaisvis, motorinis vežimas ir lėktuvas!

Bakonas parašė knygą **Opus Majus** — tai buvo savo rūšies tryliktojo amžiaus enciklopedija. Toje knygoje surinktos tryliktojo amžiaus žinios apie religiją, gramatiką, geografiją, muziką, kalbas ir taikumuosius mokslus. Štai viena ištrauka iš Bakono raštų:

„Vežimus galima dirbti taip, kad jie galėtų eiti be gyvulio jėgos. Galima dirbti ir lakiojamas mašinas: tokioje mašinoje sėdės žmogus suktytam tikrą prietaisą, kuris judintų masinos sparnus, o šie muštų orą, kaip kad paukščių sparnai muša orą skrendant...“

Bakonas buvo tikras naujojo mokslo pirmtakūnas. Jis išrado tam tikrą metalinį varpą, po kuriuo naras gali kvėpuoti, būdamas vandenyje. Buvo net pasakojama, jį išradus ir padirbtus savo rūšies **rabotą** su varinėmis galvomis, atsakinėdavusią į įvairius klausimus. Nesunku mums įsivaizdinti, kad tokie svarbūs išradimai pykino ir jaudino dievobaimingus vienuolius. Jo paties ordino vienuoliai pradėjo pavyduliauti Bakonui jo mokslo

garbės. Visų buvo kalbama, kad jis dirba susitaręs su velniu, ir dėl to jis buvo įmestas į Paryžiaus kalėjimą, kur ir sėdėjo per dešimtį metų. Kalėjime jam nedavė popierio ir plunksnos rašyti, nedavė knygy ir kitų reikalingų mokslo priemonių. Visą, ką jis lig to laiko buvo išradęs, buvo laikoma piktos juodosios magijos ir burtų išradimais.

Popiežius **Klemenšas IV** — paleido Bakoną iš kalėjimo, bet 1278 metais jis ir vėl buvo suimtas ir uždarytas. Svarbiausias kaltinimas jam buvo tas, kad jis aiškino, jog audros, viesulai ir žemės drebėjimai yra paprasti gamtos reiškiniai, o ne dievo valios pasireiškimas žmonėms gąsdinti ir bausti. Pranciškonai buvo uždraudę tikintiesiems katalikams skaityti Bakono knygas.

Daug žmonių galėtume pavadinti mokslo kankiniais. Didžiausias kankinys buvo tasai mokslininkas anglas. Kalėjimuose jis buvo uždarytas per dvidešimtį metų. Po jo mirties buvo paskelbta jį buvus tikrojo velnio sūnum ir vyriausiuoju Judųjų Burtų ir Magijos kunigų!

Kitas taip pat didelis mokslininkas, nusipelnęs patekti į didžiųjų pirmųjų mokslininkų eilės, buvo **Nikolajus Kopernikas**, gimęs Lenkijoje 1473 metais. Jo tėvai buvo neturtingi, berniukas gana anksti buvo paliktas našlaitis. Vienas jo dėdė siuntė jį į Krokuvą mokyti gydytojo mokslų. Po to Kopernikas mokėsi Bolognos universitete ir Padujuje, ir 1500 metais jau buvo matematikos profesorium Romoje. Sugrįžęs į Krokuvą, jis pasidarė kunigu ir laisvu nuo savo pareigų laiku tyrinėjo astronomiją.

Kopernikas pradėjo abejoti apie Ptolėmėjo teoriją teisingumą — vadinas, jis nemanė, kad žemė buvo visatos centras, ir kad saulė, mėnulis ir žvaigždės sukasi aplink žemę. Kiekvieną naktį, kai dangus nebuvo apsiuolaukęs, jis sėdėdavo prie lango bokštelyje ir stebėdavo žvaigždes, mėnuli. Ilgainiui jis įsitikino, kad ne saulė sukasi aplink žemę, bet žemė aplink saulę. Tuo būdu jis pradėjo aiškinti, kad žemė ne svarbiausias visatos centras; žemė, saulė, mėnulis ir planetos buvo tik nežymi dalelė milžiniškos ir žmogaus protui nesuprantamos visatos. Po tokio aiškinimo, žinoma, pasaulio įkurimo ir žmogaus reikšmės pasaulyje sumažėjo žmonių akys.

Ar galite įsivaizdinti, kaip toks mokymas galėjo veikti bažnyčios mokslą? Per amžių amžius kunigai skelbė, kad žemė buvo visų svarbiausia planeta, kad visi kiti dangaus kūnai buvo sutverti tiksliai tam, kad tarnautų žemei — saulė turėjo šviesti žmogui dienos metu, mėnulis — nakties metu, žvaigždės turėjo blizgėti dangui, kad žmogų būtų malonu žiūrėti į juodą dangaus skliautą... Ir štai nerama kunigas ima skelbti, kad visa tai esą ne taip, kad visatą reikia suprasti ir aiškinti griežtai kita kryptimi! Kaip jis drįso ginčyti šventą bažnyčios ir kunigų mokslą? Kaip jis drįso mažinti ir silpninti žemės reikšmę visatoje? Ar ne pats dievas sutvėrė saulę, kad šį šviestų žmonėms ir teiktų šilumą? ...

Nepaisant to, kad Koperniko teorijos buvo ginčijamos, kad jis pats buvo pajuokiamas ir niekinamas, jis vis dėlto žinojo, kad 26 metų tyrinėjimų ir skaičiavi-

mų išvadoje jis galėjo įrodyti, kad visi lig jo laikų buvę astronomai klydo. Savo stebėjimus jis aprašė knygoje „**Apie Dangiškųjų Kūnų Sukimąsi**“.

Iš pradžių Roma lyg ir tylėjo dėl Koperniko knygos, Gal Romos palankumas aiškinamas tuo, kad Kopernikas paaukojo savo knygą popiežiui, bet, keleriams r etams praslinkus, knyga buvo įrašyta į draudžiamųjų knygų sąrašą — katalikams buvo uždrausta skaityti kunigo mokslininko parašytą knygą. Taip pat ir protestantai reformatoriai draudė ją skaityti. Garsūs vokiečiai reformatoriai **Martynas Liuteris** prakeikė Koperniko knygą, kaip griežtai nesutinkančią su šventojo Rašto mokslu!

Sulyginę pergyventuosius laikus, galime odžiutiis istabiamokslo ir išradimų pažanga. (Mūsų Jaunimas)

Keli Faktai Apie Medžius

Medžiai, kaip ir gyvi sutvėrimai, yra ištroškę; kiekvienas suaugęs medis reikalauja virš šimto gallonų vandens per dieną. Smarkiausia augantis medis yra balza. Šis medis pradeda augti iš mažutės, spilkos galvutės didumo sėklos, bet dažnai per penkis metus išauga iki 75 pėdų aukščio ir 25 colių storio.

Mokslas atrado naują kelių medžių augimui akstinti. Iki šiol obeles ir kitus vaismedžius tręsdavo, o dabar kai kur trąšas įleidia tiesiai į medžius. Paprastai, į medžio kamieną pragražiamos nepilios skylės. Tam tikromis pumpomis įpumpavus chemikalų, skylės užlipdomos.

Kaip kiekvienas gyvas sutvėrimas, taip ir medis, susideda iš žemėje ir ore esančių elementų. Apskaičiuojama, kad nuo 20 iki 40 nuošimčių medžių sudėties sudaro dujos, suformavusias tam tikras celes. Taip pat medžiai turi ir riebalus, artimus gyvųjų organizmų riebalams. Šie riebalai susideda iš linolėjiškų rūgščių, iš kurių daromi dažai. Taipgi medžiuose randasi ir taip vadinamų olėjiškų rūgščių, kurios yra būtinos ir žmogaus organizmo audiniams.

SKAITYKITE IR REMKITE JŲSŲ GERIAUSI DRAUGĄ "LIAUDIES BALSĄ!"

NIKOLAI OSTROVSKY

Iš Rusų Kalbos Vertė PETRAS

KAIP UŽSIGRUDĖ PLIENAS

ROMANAS

(Taša)

Paskutinę minutę prisiminė: kišenėje revolveris. Kaip tik praeis pro šalį, šauti į nugarą, štai šitam, su šautuvu, ir tuomet Feodoras laisvas. Tvirtai iki skausmo spaudėsi dantys. Juk tik dar vakar Feodoras kalbėjo jam: „O dėl to reikalinga drąsų draugų...“

Povilas pasuko į plento šoną. Zuchrajus pastebėjo Korčaginą, kada tas buvo nuo jo tik už keleto žingsnių.

Metė į jį žvilgsnį. Jo veidas sudrebėjo. Pažino ir nuo netikėtumo sulaukė žingsnį. Jo nugarą atsidūrė į durtuvą.

— Na tu, eik, o jei ne, tai buože pavaišinsiu! — sušnarpstė palydovas.

Zuchrajus pradėjo eiti į palydovą žingsniais. Jis ką tai norėjo pasakyti Povilui, bet susilaikė ir kaip pasveikinimą mostelėjo su ranka.

Bijodamas atkreipti palydovo dėmę, Povilas praleisdamas pro save Zuchrajų, nusisuko į šoną, neva jam buvo visai tas nežinigeidus.

Bet galvoje rausėsi pavojinga mintis: „Jeigu šaunsi į jį ir nepataikysi, tuomet kulka gali papulti Zuchrajų...“

Argi bebuvo galima galvoti, kuomet petliurietis radosi greta jo?

Ir įvyko taip: su Povilu susigretino ginkluotas palydovas; Korčaginas netikėtai metėsi prie jo, pagriebė už šautuvo ir visa jėga prispaudė jį prie žemės.

Durtuvą su skrabtelėjimu atsimušė į akmenis.

Petliurietis, nelaukęs užpuolimo, kaip matant pabugo, bet tuojaus plėšė šautuvą iš visų jėgų ir save. Užgules visų kūnu, Povilas išlaikė jį. Trinktelėjo šūvis. Kulka atsimušus į akmenį ir zvimbtelėjus rakašetu įsmego į griovio šoną.

Nuo šūvio Zuchrajus atsoko į šoną ir atsisuko. Palydovas su visu įnirtingumu plėšė šautuvą iš Povilo rankų. Jis suko jį, bet pastarasis nepaleido. Tada įnirtęs petliurietis staigiai Povilą patrenkė ant žemės. Bet ir šis bandymas atimti šautuvą nepavyko. Puldamas ant plento, Povilas parsitraukė su savim ir palydovą, nebuvo tokios jėgos, kuri būtų jį privertus paleisti šautuvą tokiu momentu.

Į du šuolius Zuchrajus pasijuto greta. Geležinis juo kumštis nusileido ant palydovo galvos ir akymirkop atplėštas nuo gulėjusio ant žemės Korčagino, gavęs du švininius smūgius ir pažandę, petliurietis kaip sunkus maišas nusirito į griovį.

Tos pačios tvirtos rankos pakėlė nuo žemės Povilą ir pastatė ant kojų. Viktoras nusitolinęs nuo kryžkelės kokią šimtą žingsnių, ėjo švilpaukdamas mylimą jam melodiją. „Širdis gražuolės linkusi pasiduoti.“

Jis dar buvo įtakoje susitikimo su Liza ir jos prižadėjimu rytoj atėti pasimatymui į apleistą fabriką.

Tarpe aršiausių gimnazijos mergininkų ėjo girdai apie Lizą Sucharką, kaip apie drąsąjį meilės klausimuose mergaitę.

Begėdiskas ir savytikis Simonas Zalivanovas vieną kartą papasakojo Viktorui, kad jis užvaldė Lizą. Ir nors Leščinskis nevisai tikėjo Simonui, bet vistiek Liza atrodė labai žingeidus ir viliojantis objektas, o rytoj jis nusprendė sužinoti, ar teisybę kalbėjo Zalivanovas.

„Jeigu tik ateis, tai aš būsiu tikras. Ji juk pavelsina ją bučiuoti. Ir jeigu Simonas nemelavo tai...“ Jo mintys nutrūko. Jis pasitraukė, praleisdamas pro šalį du petliurietius. Vienas iš jų jojo, masuodamas brezentiniu kibiru, o antras eidamas šone ką tai juokindamas pasakojo.

Pralėidęs juos, Viktoras ruošėsi eiti toliau, kada trenktelėjęs ant plento šūvis jį sulaukė. Atsisukęs Viktoras pamatė, kaip raitasis sudavė arkliai ir nuskubėjo į tą pusę, iš kur pasigirdo šūvis. Iš paskos bėgo antrasis prilaikydamas su ranka kardą.

Leščinskis nubėgo paskui juos ir kada buvo jau art prie plento, jis išgirdo antrą šūvį. Iš užsisukimo tiesiog ant Viktoro metėsi raitelis. Jis mušė arklį kojomis ir brezentiniu kibiru ir, pripuolęs prie pirmųjų vartų, suriko stovintiems ant kiemo saviesiems:

—Vyrai, šautuvus, ten mūšikį užmušė! Už minutės iš kiemo išbėgo keletas žmonių, traukiamai šautuvų užraktus.

Viktorą areštavo. Ant plento susirinko keliolika žmonių. Tarpe jų radosi ir Liza, kurią sulaukė kaip loūdininkę.

Nuo išgąsčio ji liko vietoj, kada pro šalį prabėgo Zuchrajus ir Korčaginas. Ji su nusistebėjimu pažino ant petliurietio užpuo-

lusį jaunuolį, su kuriuo norėjo ją supažinti Tonė.

Vienas paskui kitą jie perėjo per tvorą į kiemo tai sodybą, o tuom tarpu ant plento pasirodė raitelis: Pamatęs bėgantį su šautuvu Zuchrajų ir palydovą bėgantį pasikelti nuo žemės, jis pasuko arklį tiesiog prie tvoros.

Zuchrajus atsigrižo, nusiėmė šautuvą nuo peties ir šovė į jį. Raitelis metėsi atgal. Tik ką judindamas sumuštas lūpas, palydovas papasakojo kas įvyko.

—Ką tu, žiopl, iš panosės paleidai areštuotąjį? Dabar gausi dvidešimt penkis šompalus per sėdyne.

—Aš matau, tu labai gudrus. Paleidai iš panosės, o kas tą žinojo, kad tas nenaudelis biauuriybė ant manęs taip staigiai užšoks kaip pasiušęs šuo?

Lizą taip pat išklausinėjo. Ji papasakojo tą, ką ir palydovas, bet tik užslėpė, kad pažįsta užpuoliką. Bet nežiūrint į tai, juos vistiek nusivedė į komendantūrą.

Tiktai vakarė pagal komendanto įsakymą jie buvo palaiduoti.

Jis net persistatė asmeniškai Lizą palydėti į namus, bet ji atsisakė. Komendantas dvokė samagonu ir jo pasisiūlymas nieko gero nelėmė.

Lizą palydėjo Viktoras.

Iti skoties buvo gana toli ir vesdamas Lizą už parankės, Viktoras džiaugėsi prietykiu.

—Ar jūs žinote kas paliuosavo areštuotąjį? — paklausė Liza, kada priėjo prie namų.

Ne, iš kur aš galiu žinoti.

—Jūs atmenate tą vakarą, kada Tonė norėjo mus supažindinti su vienu jaunu vyru?

Viktoras sustojo.

—Su Povilu Korčaginu? — Paklausė jis su nusistebėjimu.

—Taip, rodosi, jo pavardė Korčaginas. Atmenate, jis išėjo taip keistai? Taip, tai jis buvo.

Viktoras stovėjo kaip pritrenktas.

—Ar jūs neįsistatė? — paklausė jis Lizos.

—Ne, aš gerai prisimenu jo veidą.

—Dėl ko jūs nepasakėt komendantui? Lizą pasipiktino.

—Jūs manote, kad aš galiu padaryti tokią niekystę?

—Ką jūs skaitote niekystę? Papasakoti kas užpuolė ant palydovo pagal jūsų nuomonę yra niekystė?

—O pagal jūsų padarumas? Jūs užmiršot ką jie daro. Jūs nežinote kiek gimnazijoje žydų našlaičių, o jūs norite, kad aš jiems išpasakiočiau apie Korčaginą?

Leščinskis nesitikėjo tokio atsakymo. Pagal jo išskaičiavimą neapsimokėjo pyktis su Liza ir jis stengėsi neva pasiteisinti.

—Jūs nepykit, Liza, aš tik pajaukavau. Aš nežinojau, kad tu tokia principališka.

—Juokai pas jus pasirodė blogi, — sausiai atšovė Liza.

Prie Sucharko namų Viktoras, atsisveikindamas, paklausė:

—Jūs ateisite, Liza?

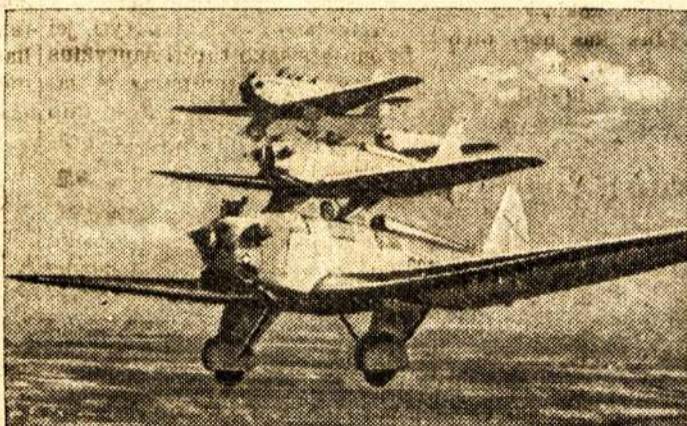
Ir išgirdo jos dvejotinį:

—Nežinau.

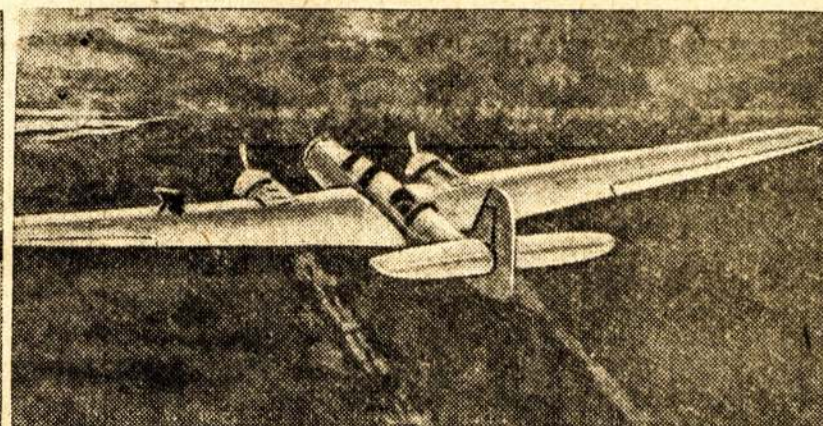
Zingsniuodamas į miestą, Viktoras galvojo:

„Na, jeigu jūs, mademazel, skaitote niekystę, tai aš kas link to visai kitokios nuomonės. Žinoma, man nėra skirtumo, kas ką paliuosavo.“

Jam, garsios kilmės lenkiškam šlektaj

Kairėj trys lengvi sovietiniai orlaiviai vadinami sportiniais orlaiviais. Jų jėga nuo 100 iki 150 a rklų. Dešinėj — „Rodina,“ kuriu skrido trys moterys, kurios buvo priverstos Sibire nusileisti ir išbūti 9 dienas, kol jos buvo surastos ir paimtos.

Lietuvoje

KULTūros MUZIEJAUS PRIEŠISTORINIS SKYRIUS GEROKAI PAPILDYTAS

Kaunas. — Vytauto Didžiojo kultūros muziejaus priešistorinis skyrius, kuris buvo atidarytas 1938 m. sausio mėn., po pernai metais padarytų tyrinėjimų, yra gerokai papildytas, — sako dr. Puzinas. — Buvo gauta šešios vitrinės ir jose išdėstyta medžiaga rasta kasinėjančių Sargėnų (Lapių valsč.), Upytės (P. Naujamiesčio v.), Nikelių ir Paulaičių (Svėkšnos v.) kapinynus.

Sargėnų kapinynas pasižymi radinių gausumu. Čia surasta moterų kapuose žalvarinių spyralių, antsmilkinų, kurie būdavo randami kaukulių šonuose, greičiausiai pritvirtinti prie medžiaginių kepurėlių. Be to, moterų kapuose surasta antkaklių trimitiniais galais, smeigtukų drabužiams segti, apyrankių, žiedų ir kit. Vyrų kapuose aptikta žalvarinių segių drabužiams su segti, apyrankių ir kirvių. Sargėnų kapinynas priskiriamas II-III amžiaus po Kr. Šiame kapinyne rasta medžiaga yra grynai lietuviškos kilmės; tik segės drabužiams su segti yra prūsiskos kilmės.

Iš Upytės kapinynų, kurie yra priskiriami III-VI amžiumi, radiniai yra dar įvaresni. Šiame kapinyne surasta antkaklių kuginiais galais, įvairiai ornamentuotų apyrankių, žiedinių smeigtukų drabužiams su segti, lenktų plautuvų, geležinių kirvių ir kit. Rasta medžiaga yra būdinga vidurinės Lietuvos kultūrai. Ypačiai įdomus Upytėje surastas krūtinės papuošalas, kuris sudarytas iš žalvarinių spyralių, tarp kurių prikabinata ornamentuotų keturkampių kabučių.

Šiuo metu VD kultūros muziejaus priešistoriniame skyriuje yra išstatyta apie 1,500 eksponatų, kurie aiškiai vaizduoja mūsų senolių kultūrą.

PANEVŽIO MUZIEJUS STATYSIS ROMUS

Panevėžys. — Panevėžio krašto draugija, išlaikanti nemažą muziejų, bet neturinti kur sutalpinti eksponatų, nutarė statyti rūmus. Rūmų projekto eskizui pagaminti buvo paskelbtas konkursas, kuriame dalyvavo nemažas Kauno inžinierių skai-

čius. Šiomis dienomis paaikšs premijos laimėtojas.

Muziejui statyti miesto savivaldybė davusi gražų sklypą praplėstame miesto sode, kartu pasizadėjo ir finansiniai paramai. Rūmų statybai draugija turi per 60 tūkstančių litų.

PIRKO LENKIOJE MIŠKO

Kaunas. — Miškų departamentas buvo pasiuntęs Lenkijon tris direktorius miško pirkti, kurie lankėsi Lenkijoje atitinkamose įstaigose, susipažino su miško pramone, apžiūrėjo ir kai kuriuos miškus.

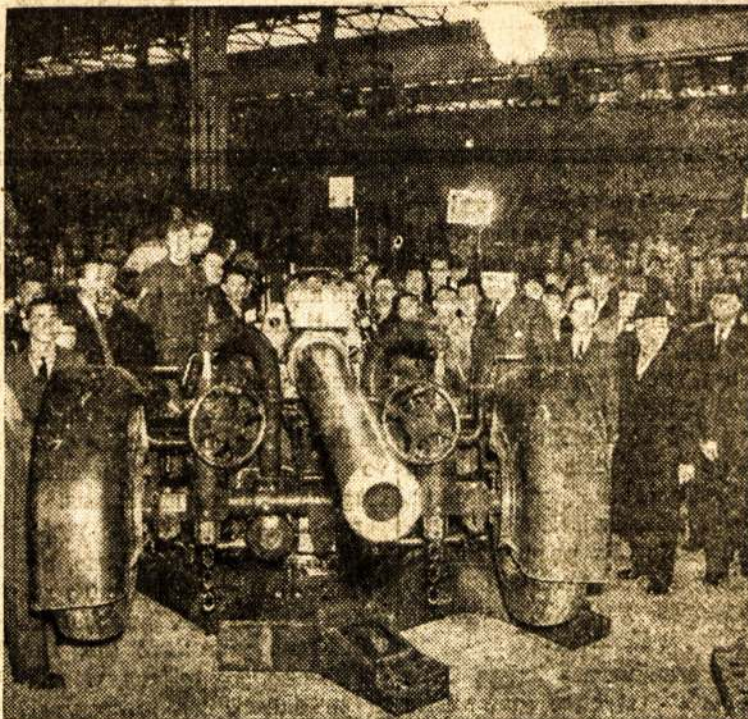
Miško prekybininkų sluoksniuose teko sužinoti, kad susitarta iš Lenkijos pirkti 90 tūkstančių ktm miško medžiagos už apie 3 milijonus litų.

TRUKSTA MIŠKO MEDŽIAGOS

Vilkaviškis. — Paskutiniu laiku Vilkaviškio apylinkių ūkininkai labai nusiskundžia miško medžiagos trūkumu. Šita apskritis labai nemėškina, ir ūkininkams medžiagą pirkti reikia labai tolimuose miškuose. Kai žiemą atsiranda geras rogiakelis, tai keliolika, ar dvidešimt kilometrų važti dar pakenčiama, tačiau bėda, kad šiemet ūkininkai nesitiki sulaukti bent pakenčiama rogiakelio. Be to, nėra lengva dalyvauti ir miško medžiagos pirkime, kadangi norint užpirkti miško medžiagos neretai tenka nuvykti 20 — 30 kilometrų.

AKMENINGI LAUKAI

Vištytis. — Ūkininkai nepaprastai daug vargsta valydami savo laukus nuo gausių akmenų. Kai kur tie akmenys yra tokie dideli, kad ištisi laukai plotai negalima tinkamai išnaudoti ir neduoda naudos. Ūkininkai patys sprogdina akmenis, renka juos ir parduoda Vilkaviškio ar Marijampolės miestų savivaldybėm gatvių grindimui ir kitiems reikalingams. Kadangi yra atokiai nuo svarbesnių kelių, ūkininkai labai dažnai šitiems akmenims pristatyti į vietas duoda savo arklius ir darbininkus už minimalią atlyginimą.

Cemberleno politikos pasekmės. Juo daugiau jis diktatorius glosto, tuo daugiau Anglijai reikalingos taikos kanuolės. Šis paveikslas parodo Hore-Belishą tikrinant jų fabriką.

TAURAGĖS DARBININKŲ VEIKLA

Darbininkų yra nemaža. Čia jau kelinti metai veikia "Miesto" skerdykla, kelios lentpiuvės, plytinės ir eilė kitų dirbtuvių, kuriose dirba šimtai darbininkų. Yra nemaža sezoninių ir šiaip juodadarbių darbininkų. Didžiausia dalis darbininkų visą laisvąjį laiką praleidavo restoranuose ir smulkse begirtuokliaudami, bektuodami. Darbininkiškas jaunimas per naktis bastydavosi gatvėse išdarindamas visokias išdaigas.

Taigi, ilgą laiką Tauragės darbininkija buvo lyg ir mirusi mūsų tautiniam ir kultūriniam gyvenimui. Pagaliau 1936 m. pavasarį buvo įsteigtas kultūros klubas su skaitykla ir t.t. Apie klubą ėmė grupuotis visa vietos darbininkija.

Vien pereinamais metais klubo skaityklą aplankė 28 tūkstančiai žmonių. Klubo knygynas, nešdami skaityti knygas į namus, naudoja apie 250 skaitytojų. Yra tokių skaitytojų, ir tai paprasti darbininkai, kurie metų bėgyje perskaitė daugiau, kaip po 200 knygų. Tokiam skaitytojui skaičiai klubo knygynas per mažas. Knygyną reikėtų būtinai padidinti.

Prie klubo suorganizuotas darbininkų choras iš 45 žmonių. Choriui vadovauja muz. Mikšys. Per praėjusius metus choras turėjo 8 viešus koncertus, dalyvavo darbo šventėje Kaune ir Šiauliuose darbininkų surengtame baryje klegėjo garsūs juokai.

Daug ką jis apgalvojo per tą naktį. Pirma bandymas įsimaityti į kovą baigėsi jam, Korčaginai, taip nevykusiai. Prie pirmo žingsnio sučiupo ir uždarė, kaip pelę ir dėžę. "Gerai, kad jos nėra, mažiau sielvarto." Nuo lango ant grindų išbraidė pilkas kvadratas.

Tamsa pamažu nyko. Artinos aušra. Skyrius VI

Dideliame sename name buvo apšviestas tik vienas langas, pridengtas uždanga. Kiemą storu balsu sulojo prižiūras ant lenciugo Trezoras.

Snausdama Tonė girdi duslų motinos balsą: — Ne, ji dar nemiega. Užėik, Liza.

Lengvūs žingsniai ir malonus pasveikinantis draugės apkabinimas išskleidė miegus.

Tonė šypsosi nuvargusia šypsena. — Gerai, Liza, kad atėjai, pas mus džiaugsmas — vakar tėvas perleido ligos krizį, o šiandieną jis ramiai miega nuo pat ryto.

Mes su mama irgi biškutį pailsėjome, nuvargintos bemiegių naktų. Papasakok, Liza, visą naujieną. — Tonė prisitraukė draugę arčiau.

— O, naujienų labai daug! Aš tau tik dalį galiu iš jų papasakoti, — šypsojos Liza, klatingai žiūredama į Ekatariną Michalovną.

Tonės motina, stuomeninga dama, nežūrint į jos trysdešimt šešius metus, su juodečiu jaunos mergaitės, su protingomis mėlynomis akimis, su negražiu, bet malonių, energišku veidu, nusišypsojo.

— Aš su malonumu paliksiu jus vienas baryje klegėjo garsūs juokai.

Daug ką jis apgalvojo per tą naktį. Pirma bandymas įsimaityti į kovą baigėsi jam, Korčaginai, taip nevykusiai. Prie pirmo žingsnio sučiupo ir uždarė, kaip pelę ir dėžę. "Gerai, kad jos nėra, mažiau sielvarto." Nuo lango ant grindų išbraidė pilkas kvadratas.

Tamsa pamažu nyko. Artinos aušra. Skyrius VI

Dideliame sename name buvo apšviestas tik vienas langas, pridengtas uždanga. Kiemą storu balsu sulojo prižiūras ant lenciugo Trezoras.

Snausdama Tonė girdi duslų motinos balsą: — Ne, ji dar nemiega. Užėik, Liza.

Lengvūs žingsniai ir malonus pasveikinantis draugės apkabinimas išskleidė miegus.

Tonė šypsosi nuvargusia šypsena. — Gerai, Liza, kad atėjai, pas mus džiaugsmas — vakar tėvas perleido ligos krizį, o šiandieną jis ramiai miega nuo pat ryto.

Mes su mama irgi biškutį pailsėjome, nuvargintos bemiegių naktų. Papasakok, Liza, visą naujieną. — Tonė prisitraukė draugę arčiau.

— O, naujienų labai daug! Aš tau tik dalį galiu iš jų papasakoti, — šypsojos Liza, klatingai žiūredama į Ekatariną Michalovną.

tais. Klubas galėtų dar daugiau nuveikti, jei turėtų tinkamas patalpas. Dabartinės klubo patalpos yra permažos. Choro ir vaidinimų repeticijos, del patalpų stokos klubas, turi būti atliekamos pradžios mokyklose, o tas labai trukdo darbą. Būtinai reikėtų klubui įsikurdinti didesnėse patalpose.

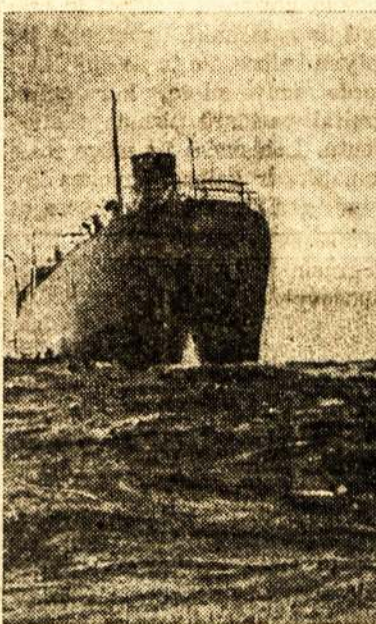
Klubui sekmingai vadovauja energingas ir malonus A. Kaciucevičius.

PRADŽIOS MOKYKLOSE DIRBA 5,372 MOKYTOJAI

Kaunas. — Praėjusiais metais Svetimo ministerija atidarė 270 naujų pradžios mokyklų komplektų. Turimomis žiniomis dabar pradžios mokyklose dirba 5,372 mokytojai. Daugiausia pradžios mokyklose patalpas turėjo nuomoti svetimos patalpose. Savose patalpose buvo tik 2,346 komplektai. Svetimo ministerijoje daromi žygiai kuo greičiausiai pradžios mokyklas aprūpinti savomis patalpomis.

PARDUODA DAUG DURPIŲ

Slavikai. — Kai kurie apylinkės ūkininkai vis daugiau ir daugiau dėmesio kreipia į durpių gaminimą pardavimui. Kadangi dabar miško medžiaga kuriai yra labai brangi, tai Kudirkos Naujienų miestyje ir kitose vietose už durpes ūkininkai turi visados tikras ir realias pajamas, kartais iki 400—600 litų per metus. Dabar ūkininkai durpes parduoda po 30—35 litus už tūkstantį.

Nesenai už 1,500 mylių nuo Suvenytų Valstijų Atlanto vandenynė įvyko labai šurpulinga scena. Kuomet aliejų vežąs laivas Jaguar (dešinėje) perlūžo pusiau, igulai buvo pavojuose nuskesti. Bet tuo laiku pasitaikė arti Norvegijos laivas Duala (kairėje), kurs pastebėjo nelaimę ir prubuvo pagalbos ir išgelbėjo visą igulą. Jaguar nelaimė buvo tokia staigi, kad nespėjo nei SOS paduoti. Igeju Duala nebūtų buvęs arti, niekas nebūtų žinojęs kur dingo Jaguar ir jo igula.

UŽKIRS KELIĄ APEITI VA LIUTOS IŠVEŽIMO ĮSTATYMAI

Kaunas. — Yra pastebėta, kad kai kurie eksportininkai importininkai išveždami ar įveždami prekes atitinkamoms įstaigoms pristatę faktūrą ne tokie mis kainomis, kokios iš tikro yra sutartos, bet didesnėmis (importuojant) ir mažesnėmis (eksportuojant). Tuo būdu kai kurie eksportininkai ir importininkai apeina valiutai išvežti įstatymus. Atitinkamose įstaigose nutartų įvežamų ir išvežamų prekių faktūrose žymimas kainas tikrinti. Jei bus rasta ir ateityje minėtų netikslumų, numatoma imti griežtų priemonių tokiems importininkams bei eksportininkams sudrausti.

MERGINA APGAUDINĖJO KAVALIERIUS

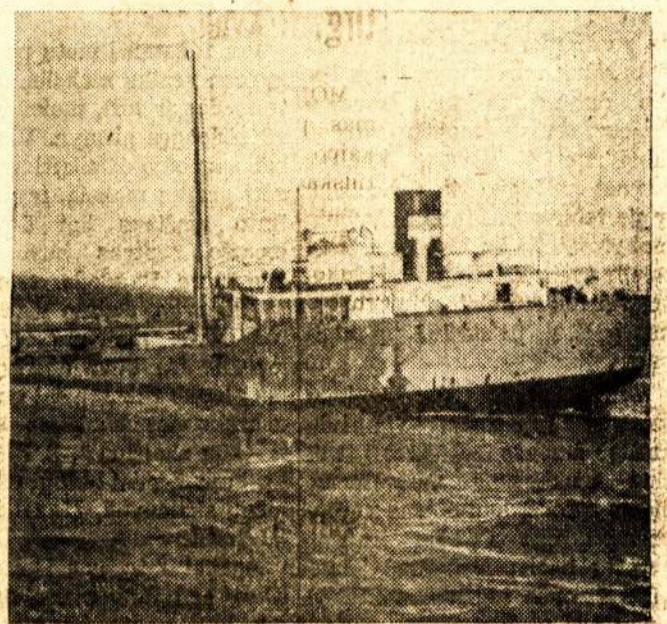
Marijampolė. — Sausio 12 dieną apygardos teismas sprendė įdomią ir nepaprastą baudžiamąją bylą. Kaltinamųjų suole sėdėjo 29 metų panelė Antanina Papečytė, prieš porą metų pagarsėjusi, kaip pavojinga vyrų vyliotoja, išvilijusi iš kelių asmenų apie 25,000 litų, kuriuos spėjusi labai greitai laiku prailioti Marijampolėje ir Kaune.

Antanina Papečytė, Kižių kaimo, Igliskelių valsčiaus gyventoja, 1937 metais susipažino su Motiejum Gesevičium, kuriam buvo labai nuosirdi ir išsiplepėjo savo bėdas, kurios buvo nepaprastai didelės. Svarbiausia — jai reikėjo pinigų. Tiesa, ji esan-

ti labai turtinga, sakėsi M. Gesevičiui, ir tėvas paveda 80 nargų iki Kižių kaimo, teta žala atiduoti didelį mūrą Kaune. Tačiau šitas nekilnojamas turas, kuris vertas daug tūkstančių, ją džiugins tik ateityje, o pinigų jai reikia tuojau.

Pasiskundusi savo vargus, Antanina Papečytė dar tą patį dieną paprašo M. Gesevičių pasikolinti jai 2,000 litų, žadėdama už jo ištekėti. Pora tūkstančių — tai šiandien pinigai ir Gesevičius nedrįsta rizikuoti. Tačiau Papečytė žino, kaip būsimąjį vyrą padaryti duosnesniu. Jinai jam parodo testamentą, kuriuo tėvas Jurgis Papečys jai paveda ūkį, atneša tetos laišką, kuriame teta rašo, kad jai pavėsianti mūrą Kaune. Pagaliau delikrumo ji pasiūlo pas notarą padaryti aktą, kuriame ji pasidada mėsensio bėgyje tapti Gesevičiaus žmona. Kad tas aktas būtų tikresnis, ji pas notaro sekretorių įteikia 6,000 litų vekselių, kuriuos Gesevičius gali realizuoti, jei ji, Papečytė, po mėsensio neištekės už Gesevičiaus. Turėdamas šitokias garantijas Gesevičius surizikavo jai paskolinti 2,000 litų ir pinigų daugiau nematė. Kada Gesevičius norėjo realizuoti Papečytės pasirašytus vekselius, paaikškėjo, kad mergina jokio turto neturi, kad ūkis priklauso tėvui, kuris niekad nėrašęs savo dukteriai testamentą, net nežadėjęs jai ūkį pavesti, o teta, kuri Papečytei Kaune žadėjo mūrą, yra pramanyta.

Panašiais būdais ji suvylė eilę kavalierių, už ką nubausta 3 m. sunkių darbų kalėjimo.

Nesenai už 1,500 mylių nuo Suvenytų Valstijų Atlanto vandenynė įvyko labai šurpulinga scena. Kuomet aliejų vežąs laivas Jaguar (dešinėje) perlūžo pusiau, igulai buvo pavojuose nuskesti. Bet tuo laiku pasitaikė arti Norvegijos laivas Duala (kairėje), kurs pastebėjo nelaimę ir prubuvo pagalbos ir išgelbėjo visą igulą. Jaguar nelaimė buvo tokia staigi, kad nespėjo nei SOS paduoti. Igeju Duala nebūtų buvęs arti, niekas nebūtų žinojęs kur dingo Jaguar ir jo igula.

Leščinskijui, buvo priešai ir tie ir šitie. Visviena greitai ateis lenkiški legionai ir tuomet tikėtai bus tikra pastovi valdžia. Bet šiam įvyki yra gera proga likviduoti tą šunsnukį Korčaginą. Jie jam tuojaus galvą nuims.

Viktoras miestely liko vienas. Gyveno pas tetą, žmoną vice-direktoriaus cukrinio fabriko. O tėvas su motina ir Nėle seniai radosi Varšuvoje, kur Sigizmundas Leščinskis užėmė valdžioje aukštą vietą.

Priešs prie komendantūros, jis įėjo pro atviras duris tiesiog į vidų.

Nekuri laiką Viktoras ėjo lydimas keturių petliurių ir Korčagino namus.

Rodydamas į apšviestą langą jis tyliai pasakė: — Štai čionais jis gyvena. — Ir atsiskukęs į šoną stovintį karininką paklausė: — Man galima eiti?

— Prašau, Mes apsidirbsim vieni. Labai širdingai ačiū už patarnavimą.

Viktoras greitai nuskubėjo šaligatviu.

Povilas gavęs paskutinį smūgį į nugarą, atsimsuše su iškėstomis rankomis į kameros sieną į kurią jį atvedė. Apgrabis rankomis ką tai panašaus į narius, jis atsisėdo, nuvargintas, sumuštas, sugniužintas.

Jį areštavo tada, kada jis visai to nelaukė. "Kaip galėjo sužinoti apie jį petliuriečiai? Juk jo niekas nematė. Kas dabar bus? Kur Zuchrajus?"

Jis išsiskyrė su jūrininku Klimkos namuose. Povilas nuėjo pas Serežką, o Zuchrajus laukė vakaro, kad išsinešdinti iš miesto.

Povilas pridarė duris, Gretimajam kam-

"Kaip gerai, kad aš paslėpiau revolverį varnos lizde. — pamanė Povilas. — Jeigu jie būtų radę, tada man galas. Bet kaip jie sužinojo?" Tas klausimas jį kankino.

Mažai ką pasinaudojo petliuriečiai iš Korčagino turto. Savo koštiniai — eilutė ir armoška brolis išsivežė į kaimą. Motina taipgi išvažiuodama pasiėmė savo drabužius ir besirausdami po kampus petliuriečiai rado labai mažai ko naudingo apart senų šėdūrų.

Povilas niekuomet neužmirš kelionės iš namų į komendantūrą. Naktis tamsi, nors ir akį durk. Dangus buvo apsitraukęs debesimis. Stumdomas iš šonų ir iš užpakalio begailestingai spardomas, jis ėjo be sąmonės ir stovy kokio tai apkvaisimo.

Už durų girdėjosi balsai. Gretimam kambaryje radosi patalpa komendantiškos apsaugos. Pro apacią durų pylėsi skajisti juosta šviesos. Korčaginas atsistojo ir slinkdamas pasieniu, apgrabis apėjo kambarį. Prieš narius jis apčiupinėjo langą su tvirtomis dantuotomis grotomis. Pabandė su ranka — padaryti tvirtai. Čionais matomai, pirmiaus buvo sandeliukas.

Prisiartinęs prie durų kokią minutę pastovėjo. Paskiau pamažu pasuko durų rankeną. Durys sugirgždėjo.

— Velnias, neteptos, — susikeikė Povilas. Trupučiuką pravėręs duris pamatė kieno tai apstyrušias su užriestais pirštais kijas ant narų krašto. Nuo narų pasikėlė užsimiegojusi, susivėlusį figūra ir žvėriškai draskydama savo pirštais užletą galvą pradėjo kalbėti. Kada ilgiausią eilę keiksmų buvo užbaigta, figūra paėmus prie galvos stovintį šautuvą šaltabūdiškai ištare:

— Uždaryk duris, o dar sykį tu man pažiūrėsi, tai taip ir gausi penkis į . . .

Povilas pridarė duris, Gretimajam kam-

baryje klegėjo garsūs juokai.

Daug ką jis apgalvojo per tą naktį. Pirma bandymas įsimaityti į kovą baigėsi jam, Korčaginai, taip nevykusiai. Prie pirmo žingsnio sučiupo ir uždarė, kaip pelę ir dėžę. "Gerai, kad jos nėra, mažiau sielvarto." Nuo lango ant grindų išbraidė pilkas kvadratas.

Tamsa pamažu nyko. Artinos aušra. Skyrius VI

Dideliame sename name buvo apšviestas tik vienas langas, pridengtas uždanga. Kiemą storu balsu sulojo prižiūras ant lenciugo Trezoras.

Snausdama Tonė girdi duslų motinos balsą: — Ne, ji dar nemiega. Užėik, Liza.

Lengvūs žingsniai ir malonus pasveikinantis draugės apkabinimas išskleidė miegus.

Tonė šypsosi nuvargusia šypsena. — Gerai, Liza, kad atėjai, pas mus džiaugsmas — vakar tėvas perleido ligos krizį, o šiandieną jis ramiai miega nuo pat ryto.

Mes su mama irgi biškutį pailsėjome, nuvargintos bemiegių naktų. Papasakok, Liza, visą naujieną. — Tonė prisitraukė draugę arčiau.

— O, naujienų labai daug! Aš tau tik dalį galiu iš jų papasakoti, — šypsojos Liza, klatingai žiūredama į Ekatariną Michalovną.

Tonės motina, stuomeninga dama, nežūrint į jos trysdešimt šešius metus, su juodečiu jaunos mergaitės, su protingomis mėlynomis akimis, su negražiu, bet malonių, energišku veidu, nusišypsojo.

— Aš su malonumu paliksiu jus vienas baryje klegėjo garsūs juokai.

Daug ką jis apgalvojo per tą naktį. Pirma bandymas įsimaityti į kovą baigėsi jam, Korčaginai, taip nevykusiai. Prie pirmo žingsnio sučiupo ir uždarė, kaip pelę ir dėžę. "Gerai, kad jos nėra, mažiau sielvarto." Nuo lango ant grindų išbraidė pilkas kvadratas.

Tamsa pamažu nyko. Artinos aušra. Skyrius VI

Dideliame sename name buvo apšviestas tik vienas langas, pridengtas uždanga. Kiemą storu balsu sulojo prižiūras ant lenciugo Trezoras.

Snausdama Tonė girdi duslų motinos balsą: — Ne, ji dar nemiega. Užėik, Liza.

Lengvūs žingsniai ir malonus pasveikinantis draugės apkabinimas išskleidė miegus.

Tonė šypsosi nuvargusia šypsena. — Gerai, Liza, kad atėjai, pas mus džiaugsmas — vakar tėvas perleido ligos krizį, o šiandieną jis ramiai miega nuo pat ryto.

Mes su mama irgi biškutį pailsėjome, nuvargintos bemiegių naktų. Papasakok, Liza, visą naujieną. — Tonė prisitraukė draugę arčiau.

— O, naujienų labai daug! Aš tau tik dalį galiu iš jų papasakoti, — šypsojos Liza, klatingai žiūredama į Ekatariną Michalovną.

už keliolikos minučių. O dabar papasakokit naujienas, — ji juokavo, pritraukdamą staliuką prie sofos.

— Pirmą naujieną — mes daugiau nebesimokinsim. Mokyklos taryba nusprendė septintai klasei išduoti užbaigimo brandos atestatus. Aš labai linksma, — gyvai pasakojo Liza. — Man taip įgriso tos algebras ir geometrijos! Ir kuriems galams tą viską mokina. Berniukai, gal būt, toliaus mokinsis, nors ir jie patys nežino kur. Visur frontai, kovos. Baisybė . . . Mus išleis už vyrų, o tuomet jau jokios algebras nei geometrijos nebėreikės. — Tą pasakodama Liza nusišypsojo.

Biskutį pasėdėjus su mergaitėmis Ekatarina išėjo.

Liza pasitraukęs arčiau Tonės ir apkabinus draugę, papasakojo jai apie įvykį kryžkelėje.

— Persistatykite sau mano nusistebėjimą, Tone, kada aš pažinau bėgantį . . . kaip tu manytum, ką?

Tonė su žingeidumu klausydama pasakojimo, dvejojanti patraukė pečiais.

— Korčaginą!

Tonė sudrebėjo ir skausmingai aiktėlėjo. — Korčaginą?

Liza, užtektinai dirbtinų afektu, jau pasakoję jos barnį su Viktoru.

Išigilinus į pasakojimą, Liza nepastebėjo, kokia balta spalva apsidengė Tonės veidas, kaip ploni jos pirštai glamžė blužę. Nežinojo Liza, koks nerimastis spaudė Tonės širdį, nežinojo, kodėl taip neramiai krupčiojo tankios gražių akių blakstienos.

Tonė jau nebegirdėjo pasakojimų apie girtą komendantą, pas ją buvo viena mintis: "Viktoras Leščinskis žino kas užpuolė. Ko-

del Liza jam pasakė?" Ir ji nenoriai tą frazę ištare garsiai.

— Ką sakei? — nesuprato Liza.

Kam tu papasakojai Leščinskijui apie Povilą, tai yra apie Korčaginą? Juk jis jį išduos . . .

Liza priešinosis. — Nu ne! Nemanau. Kam jam galų galė tą daryti?

Tonė trukčiodama atsisėdo, iki skausmui spausdama kelius.

— Tu, Liza, nieko nesupranti! Jie su Korčaginu didžiausiu priešai ir prie to, prisidėdą dar viena aplinkuma . . . Tu padarei didelę klaidą papasakodama Viktorui apie Povilą.

Liza tik dabar pastebėjo, Tonės susijaudinimą, o tas atsitiktinis išsitarimas "apie Povilą" atidarė akis dalykam, apie kuriuos pas ją buvo tik menki spėjimai.

Nenoriai jausdamosi save kalta, ji nutilo.

"Reiškia tas teisybė," galvojo ji.

Keistas pas Tonę patraukimas — prie ko? — prie paprasto darbininko . . . Jai labai norėjosi pakalbėti ta tema, bet delei mandagumo susilaikė. Stengdamosi kuom nors nebū užglostyti savo prasikaltimą, ji pagriebė Tonės ranką.

— Tu labai susijaudinusi, Tone?

Tonė susimaišiusi atsakė:

— Ne, gal būt, Viktoras gerėsnis, kaip kad aš apie jį manau.

Prabėgus trumpam laikui atėjo Demianovas, kuklus, nepuikliausias išjuos jaunuolis, su kuriuo jos mokinosi vieną klasę.

Iki pat jo atėjimo pas mergaites kalba kaip tai nesiršo.

(Bus daugiau)

Iš Dresmeikerių Gyvenimo

MONTREAL, Que. — Per pastaruosius metus Montreale prie moteriškų suknelių (dress maker) darbai eina labai silpnai. To pasėkoj, darbdaviai, pasinaudodami tokia didele bedarbė, daro viską, kad sulaužyti kontraktą su unija (kurį pasirašė gegužio mėnesį, 1937 metų, su International Ladies Garment Workers Union), jie siekia kirsti algas, ilginti darbo valandas ir kt.

Lietuviai darbininkai, kurie a kurios dirbame prie dresnių stengkimės palaikyti mūsų uniją, imkimės daugiau aktyvumo unijiniam veikime. Žinokime gerai, ką reiškia turėti uniją savo darbavietėje. Palyginkime porą metų atgal ir dabar mūsų, dirbančiųjų prie moteriškų suknelių, sąlygas, tai pamatysime didelį skirtumą. Jei pirmiau dirbdavo 60—70 valandų į savaitę, tai dabar dirbama 44 ar 48 valandas ir daugiausia, tai 52 valandas ir savaitę ir už daug didesnę užmokėtinę, negu pirmiau. Tiesa, kiti skundžiasi, kad nedirba, unija neduoda darbo.

Kad dauguma dabar, ypačiai žiemos laikui, nedirba, tai tiesa. Bet tai ne unijos kaltė, jei nėra darbo. Unija gali reguliuoti darbo sąlygas, darbininkams algas, bet unija, nors ir stipriausia, negali duoti įsakymų darbdaviams leisti darban savo dirbtuves, jei jie patys to nedaro. Tą kiekvienas unijistas turėtų įsistieyti. Kad dabar prie moteriškų suknelių nėra darbų, tai visi mato. Todel pereitą trečiadienį I.L.G.W. U. prezidentas D. Dubinsky, kalbėdamas New Auditorium salėje dresmeikerių ir cloakmeikerių masiniam mitingui, patė giliai priimdamas dūmą, kad šiuo laikui čia siaučia didelė bedarbė, davė visokeriopą užtikrinimą iš centro, kad palaikyti ir sustiprinti dresmeikerių uniją čia, Montreale, ir tuo pačiu sykiu storai pabrėžė, kad turint domę tokia bedarbė, suilyg I.L.G.W.U. centro pasiūlymo, unijos narių mokesčiai (dues), dar vieniems metams paliekama 25 centai į savaitę. Kurie nuo rugsėjo mėnesio, 1938 m., įmokėję po 35 c., tie po 10 c. kas savaitę įmokėtų mokesčių atgaus atgal.

Daugumas ateivių skundžiasi, kad unijoj nėra lygybės; kad žydų ir francūžių tautybės darbininkai turi didesnes privilegijas unijoj, negu lietuviai ar kiti ateiviai. Todel susidariusi iniciatyvinis komitetas daro žygius suorganizuoti europiečių, kaip tai: lietuvių, rusų, ungarių ir kt., lo- kalą ar bent skyrių. Šiuo klausimu trumpai tartasi ir su prezidentu D. Dubinsky. Jis tam pritaria. Tam reikalinga gaudinti skaičiaus narių, jų parašų. Parašai renkami už šiuos reikalavimus:

1. Turėti teisę laikyti atskirus savo susirinkimus nuo žydų ir francūžių, apsvartymui mus liečiančius unijinius reikalus;
2. Turėti teisę išrinkti ir mūsų tautų delegatus į presorių operatorių ir finišerų Executive komitetus;
3. Turėti teisę išrinkti savo biznio agentą, kuris atstovautų mus ir prižiūrėtų mūsų žmonių reikalus;
4. Turėti teisę išrinkti ir mūsų žmonių delegatus į Joint Board (vyriausią 262 Local'o valdybą).

Taigi lietuviai darbininkai ir darbininkės, kas dirbate prie moteriškų suknelių ir jūsų nuomone būtų geriau turėti ateivių darbininkų skyrių International Ladies Garment Workers Unijoj, tai pasistenkite priduoti savo parašus už virš minėtų reikalavimų. Užsikite dažniau į I.L.G.W.U. ofisą, 369 St. Catherine St. West.

Dar kartą primenu dresmeikeriams lietuviams: susirinkime daugiau mūsų unijos palai- kymu ir jos stiprinimu, jei norime turėti žmoniškesnes sąlygas savo darbe.

Dresmeikeris

Sunkiai Serga Drg. J. Kvietinskas

MONTREAL. — Gerai žinomas progresyviams lietuviams kaippo veiklus draugas J. Kvietinskas, 18 sausio turėjo sunkią vidurių operaciją.

Daugiau nuo sunkaus darbo truko viduriuose plėvė, taigi jis turėjo eiti ant operacijos stalo, kad ją susiuvus.

Linkiu draugui Juozui greitai pasveikti ir vėl grįžti į mūsų arpa.

Prietelius

Serga V. Kristinavičius

MONTREAL. — Draugas V. Kristinavičius bedirbdamas prekiniame laive nukrito nuo kopėčių ir susilaužė nugaros kaulus. Jau trys mėnesiai laiko kaip General Women's, ligoninėje sugibusotas. Randasi 306 kambarių. Aplankykite sunkioj nelaimėj esantį draugą.

E. V.

Nauja valdžia nepatinka. Šios dvi čekoslovakės su mažu kūdikiu atvyko į New Yorką pradėti gyvenimą naujojoje šaly.

Kaip Kas iš Montrealo

Taub Muni Teismo Kelio Kovą Prieš Padlock Įstatymą

Superior teismas priėmė Taub Muni'o apsigynimo aktą. Taub Muni ginasi, kad nebūtų išmestas iš gyvenamo namo, kur jis nuomojamas gyvena su žmona ir šešių mėnesių kūdikiu.

Teismas kilo iš to: po kelio- likos metų Taub Muni name policija nieko neradama negalėjo prikibti pie lokalinio komunistų partijos veikėjo, tai sausio 18 d. provinciale policija atsuntė Taub Muniui ir jo uošviui L. Fingergui įsakymą (notą), kad į tris dienas nuomotojas išsikraustytų, o savininkas jį išvartytų.

Savininkas, sulgy Padlock Įstatymo grąsinamas, kad gali netekti nuosavybės arba jo nuosavybė gali būti užrakinta net jam pačiam naudoti, užvedė bylą prieš savo žentą reikalavdamas sulig namo išnuomavimo sutarties sumokėti jam \$285 ir sulaužyti su Taub Muniu padarytą sutartį.

Nors ši byla vedama tarpe Taub Munio ir jo uošvio, bet tik- renbybėje tai bus teisiškas padlock įstatymas. Jeigu Taub Muni laimės, tai polic. liks beteisė mėti darbininkų judėjimo veikėjus iš jų nuomojamų butų, o savininkai bus apdrausti, nors teismo keliu, galės laikyti nuomininkus kokius jie nori, o ne koki Duplesiu ir jo žvalgybai patinka.

Taub Muni gina Civilių Teisų Gynimo Sąjungos advokatai, kurie jau senai veda kovą prieš antidemokratinį ir antikonstitucinį Duplesio iškeptą padlock įstatymą.

Mokestį už Vandens Planuoja Uždėti Namų Savininkams

Miesto tarybos posėdyje aldermanai skundėsi, kad jie susilaukė daug protestų prieš miestą planuojamą vandens mokesčio uždėjimą ant namų savininkų.

Kelios dienos prieš tai miesto taryba, bediskusodama mokesčio už vandenį kolektavimą, su tikais su eile keblumų iš dešė- kų tūkstančių namų rendau- ninkų, kurie neišgali užsimokėti už vandenį, pakėlė klausimą į paliko atviru, kad vandenio mokeskis būtų kolektuojamas iš namų savininkų, o ne iš rendau- ninkų.

Miesto taryba ramindama sa- vininkus siūlo pakelti rendą u- namus ir net nurodinėja, ka- savininkams bus net pelninis- giau. Reikiama vėl naujas skymas rendų pakėlimui.

Benamis Nuteistas Du Mėnesių Kalėjimo

Teisėjas Plante pasiuntė 2 mėnesiam kalėjimui benami B.

Flako, vien už tai, kad jis va- sario 7 d. 2.15 val. ryto įjėjęs susišildyti Tramvajų kompanijos šotį ant Graing St., iš kur- tos kompanijos policininko ve- jamas pasipriešino.

Tai taip šios sistemos "teisy- bės" saugotojai sprendžia var- gų benamių likimą.

Kvebeko Provincijos Komunistų Konferencija

Viename iš turtingiausių vieš- bučių Kvebeko provincijos ko- munistai atlikę savo konferen- ciją, kur dalyvavo virš 50 šios provincijos Komunistų Partijos veikėjų.

Konferencijoje dalyvavo ir davė politinį pranešimą Genera- lis Komunistų Partijos sekreto- rius Tim Buck. Jo pranešimo centrinis klausimas — organi- zuoti plačiausį veikimą už iš- saugojimą taikos pasaulyje ir gelbėjimas demokratijas, kurią kapitalizmas su fašizmu nori su- naikinti.

Apie 88 nuosimčius visų daly- vių sudarė francūzai. Buvo ke- letas ir žymių inteligentų, visuo- menininkų, profesorių. Konferen- cija savo politiniu brandumu pralenkia visas buvusias pana- šias konferencijas. Ši konferen- cija patvirtino Tim Bucko pa- reiškimą, kad "Duplesis yra is- torinis kalvis, kuris nukala ir užgrūdina Kvebeko provincijos revoliucionierius, kovotojus."

Kovai Prieš Džiovos Ligas Reikalinga \$1,000,000

Vasario 6 d. sveikatos depar- tamentas viršininkas Dr. Paquette darydamas pranešimą apie kovą prieš džiovos ligas parei- šė, kad Kvebeko provincija bū- tinai turi skirti \$1,000,000 ko- vai prieš džiovos ligas. Jis at- žymėjo, kad šioje srityje yra pa- darytas progresas. Džiovininkų gydymui per paskutinius du me- tus įvairiose džiovos ligų san- torijose ir ligoninėse padidint- ligoniams lovų skaičius 1,300.

Kiek pirmiau buvo pranešta kad Kvebeko provincijoje yra 25,000 žmonių sergančių džiova. Dar labai didelė dalis jų be me- dikalės priežiūros skleidžia džio- vos ligų mikrobus tarpe sveiku gyventojų.

Nors reikalaujama suma at- rodo didelė, bet ji toli negal- atlikti savo uždavinį, kada to- ja armija ligonių. Ir kaip gali būti pasekmingai vedama kova kada ant kiekvieno ligonio iše- na tik po \$40 mėtam.

Tikroji kova prieš džiovos li- gas vyriausia remiasi ant kovos už pagerinimą darbo žmonių bū- vio. Argi galima sekmingai ko- voti prieš džiovos ligas nepaai- kinus jų sąlygų, kurios gimdo i- vysto džiovos ligas? Kvebeko provincijos premjeras M. Duple- sis yra tas elementas, kuris ga-

lėtų būti apmedaliuotas, kaip žymiausias džiovos ligų skleidė- jas, nes jo visoki varžymai dar- bc žmonių judėjimo ir darbavi- masis už palaikymą skurdo kaip tik daugiausia pasitarnauja džio- vos plitimui. Aš įsitikinęs, kad kova prieš džiovos ligas yra ko- va prieš Duplesį ir jo fašistinę provincialę vyriausybę. Prieš juos abudu reikia kovoti.

Suka Galvas su Pertekliu Sviesto

Mont Royal viešbutyje Mont- reale susirinkę maisto gamybos savininkai ir jų įmonių viršinin- kai iš įvairių Kanados kampų svarstė, kaip pasiliuosuoti nu- pertekliaus kaip kurių maisto produktų. Vyriausia apsisitoj- ant sviesto pertekliaus. Tulas į S. C. Burton, iš Raginos, parei- šė, kad paskutinį mėnesį, 1938 metų, Kanados Maisto Gamybo savininkai savo sandėliuose tu- rėjo 44,300,000 svarų sviest- perteklių, kuris turėjo būti ku- nors eksportuojamas, bet nerad- rinkų.

Rodos, ant juoko statosi tie ponai bėdavodami, kad neranda rinkų maisto eksportavimui kuomet Ispanijos žmonės apsu- pti fašizmo badauja, o Ispanijos valdžia ieško kas parduotų jiems maisto produktų. Jūs, ponai, ne- turite rinkų todėl, kad linke ge- riau supūdyti milijonus svarų maisto, o ne parduoti pigesne kaina žmonėms, o ypatinai ven- giate, kad jūsų sandėliuose lai- komu sviestu nesimaitintų kovo- tojai prieš fašizmą. Apart to, dar ir Kanadoje yra milijonai darbo žmonių, kurie nepajėgia mokėti aukštas kainas už jūsų sandėliuose laikomą sviestą.

Dubeltava Vagystė—Priešimas

Vasario 7 d. anksti rytą du nežinomi piktadariai pavogė M. Priskio taksi (auto-cab), ir juo privažiavę prie vieno iš viešbu- čių, kur vienas įjėjęs į viešbučio raštinę aktyvaizdoje keleto žmo- nių ginklu grąšindamas atėmė iš kasierės \$159.00 ir išėjęs sė- dęs tan pačian taksin nuvažia- vo.

Plėšikai ieškomi. Sprendžia- ma, kad labai pavojingas plėši- kų grupės nariai.

L. B. Koresp.

Iš Aido Choro Parengimo

MONTREAL. — Nepri- gulmingo Klubu svetainėje atsi- buvo to klubo choro ruoštas koncer- tas. Publikos buvo daug ir kaip girdėti dauguma yra patenkinti, nes programa buvo didelė, įdomi ir įvairi.

Aido choro pirmininkas J. Srimas atidarė programą, pažy- mėdamas koncerto tikslą ir su- pažindino su rengėjais ir persta- tė vakaro programos vedėją Br. Juraitį. Pirmuoju programos punktu buvo apie 3. m. amžiaus "pānelė" Klimaitė. Ji padekla- mavo apie Lietuvą, padainavo ir

lar pašoko. Publika stebėjos jos žaibusais ir atidėjojo dideliu olojimu.

Antras punktas — patys ren- gėjai — Aido choras. Choras daugumoj susidarantis iš jauni- mo. Padainavo trejetą dainelių Sudainavo neblogai, tik mažokai Per tokį laiką galėjo choras i- augiau pasiruošti. Vėliau padai- navo vieni vyrai. Atrodė silpno- ai. Daugiau praktikos reikėjo

Po dainų buvo perstatytas vei- kalas "Kooperatyvskos vestu- vės" po Br. Juraičio vadovybe. Veikalas vaidavo ekonominį- mōnių gyvenimą, kooperatyv- eikalingumą ir kartu su melle- eikalas baigėsi vestuvėmis. Ar istams neblogai išpildžius sav- oles, publiškai veiklas patiko.

Po veikalo Kajackas ir Bra- auskas dainavo keletą komiški- ainelų, pajuokindami publiką

Ir programą uždarė Aido cho- ras tautos himnu.

Šis koncertas buvo vienas iš geresnių, kada nors perstatytų Klube. Matyt rengėjai įdėjo daug energijos.

Willus

Iš Pašalpinės Draugijos Orkestro Darbuotės

MONTREAL. — Sausio 22 dieną įvyko Montrealo Lietuvių Sūnų ir Dukterų Pašalpinės Draugijos orkestro narių susi- rinkimas, kuriame apsvartytą daug dalykų ir išrinkta nauji valdyba. Pirmininku išrinkta: pereitais metais buvęs pirminin- ku draugas F. Šuplevičius, izdi- ninku — A. Mieliauskas ir pro- tokolų raštininke — S. Zastar- tienė.

Iš raportų paaiškėjo, kad or- kestras laike savo gyvavimo šį sezoną padarė didelę pa- žangą. Orkestro vedėjo nuomo- ne greitai ateityj bus galima su- ruošti koncertėlį. Mokinimo sis- tema irgi gera, nes mokiniai pa- skirstyti į grupes. Kam teko da- lyvauti mūsų orkestro pamoko- se, tas pilnai galėjo įsitikinti, kad per kelis mėnesius gyvavi- mo mūsų orkestras padarė didelį šuolį pirmyn.

Draugai ir draugės! Kol dar- nevėlu, pasiimkite visus sav- muzikališkus instrumentus ir s- jais ateikite į posančalečių sr- lę, 01234 Charlevoix St. Nariai priimame kiekvieną, o Montrea- lo lietuviai senai laukia orkestro Mokestis kiekvienam prieina- mas. Pamokos daromos kiekvie- no sekma dienų rytą, 11 valand- Pamokas dėsto prityręs moky- jės. Iki pasimatymo.

Orkestro Valdyba

FINANSINIAI FRANKO REMEJAI

PARYŽIUS. — Francija i Angliją siūlo generolui Franku stambias paskolas. Tuomi nori išspausi Italijos ir Vokietijos i- taką iš Ispanijos po karo.

Montrealo Menininkai Ruošiasi Dideliui Perstatymui

MONTREAL. — Montrealo lietuvių visuomenė turės progos pamatyti gražų ir įdomų veika- lą, kurį suvaidins menininkai ko- vo 5 dieną klubo salėje. Suva- dinimui dalyvaus bendro sary- šio rinktinės meno jėgos.

Keturių veiksmų veikalas "Praetis Sešėlis" vaiduoja še- myninio gyvenimo įvykius tokio- je formoje, kioje labai retai pasitaiko dramos. Turinys dra- matiškas.

Daleiskime sau, kad mes sėdi- me kur nors salėj, o prieš mus scenoje bėga gyvenimo įvykiai ir laikas nuo laiko neša nelauk- tas atmainas. Mes pamatorre- seną, išdidų, savimylį generolą, jo sūnus, dukteris ir kitus dra- mos dalyvius. Generolas rūpina- si tik savo garbe ir asmeniniais reikalais, sūnus leidžia moks- lan, kurių vienas įgija supratimo ir pradeda kovoti už liaudies rei- kalus. Tituluotos generolo duk- terys pasirenka skirtingus ke- lius, bet visgi vyresnioji įsimyli i revoliucionierių ir patampa sa- vo brolio pagalbininke. Tėvas tai sužino, suareštuoja meilužį ir pasmerkia mirčiai.

Taip tai pro mus akis pras- lenka vienos šeimos tragingas gyvenimas. Visiems patartna pamatyti tokį vertingą veikalą, kurį pamačius negalima užmir- ši vaidų.

Pati scenerija irgi sudėtinga ir tik gabios menininkų jėgos, va- dovaujamoms gabaus režisoriaus pajėgų tinkamai perstatyti šią dramą, neturinčią sau lygios. Be to, programos išpildyme da- lyvaus ir Jaunimo horas. Kas nežino jo dainų! Choras niekad neapvylė, neapvils ir šį kartą. Tad kovo 5 dieną visi eikime į Vytauto Klubą salę ir savo aki- ms pamatykime vieną iš gražia- sių parengimų.

VI. Labukas

Ketvirtos Kuopos Valdyba

EDMONTON. — Sūnų ir Duk- terių K. L. S. P. D. ketvirtos kuopos susirinkimas buvo labai skaitlingas. Jame išrinkta ir 1939 metams kuopos valdyba. Pirmininku išrinktas S. Karvė- lis, vicepirmininku — J. Pašu- konis, protokolų raštininku — J. Nokušius, finansų raštininku — F. Milys, izdininke — T. Na- krošienė, knyglininku — F. Mu- rauskas.

Visais kuopos reikalais kreip- kitės pas kuopos sekretorių: J. Nakrošių, 12406 — 86 St., Ed- monton, Alta.

J. Nakrošius

KAUNAS. — Lietuvos Raud- onasis Kryžius paskyrė tūkstan- ties litų vaikų literatūros premi- ją aušrininkui ir žinomam pe- dagogui Pranui Mašiotui.

Kuomet prekinis laivas Stephen R. Jones, atvykdamas iš Nor- folk, Va., susimušė su Norvegijos motorlaiviu "Vito", jo pirma- galys labai nukentėjo, kaip parodo ir šis paveikslas. Susidurimas įvyko įplaukiant į Brooklyno uostą.

Katalonijos valkūčiai Francijos pasieny. Nuo šalčio juos gina tik atklodės. Jų tėvai arba už- mušti Franko bomberių arba atsiskyrę laike bėgimo nuo fašistinių gaujų.

133 GOREVALE AVE. Office 429 ADELAIDE ST. W., TORONTO

LAIDE ST. W., TORONT

